

ספר

שער הזוהר

הדרך וההכנה ללימוד ספר הזוהר הקדוש

בו יבואר גודל החיוב ללמוד וללמד הזוהר הקדוש והתיקונים וחכמת האמת – סגולות הגדולות והנוראות הטמונות בזוהר הקדוש – הזוהר תיקון להשכינה ומקרב הגאולה – ספר הזוהר הוא עיקר כל ספרי מוסר, והוא ילהב לבך בשלהבת אש לעבודה התמימה, ספר הזוהר הוא המפתח והוא הסוגר – ע"י לימוד והפצת הזוהר הקדוש מתקשרים להרשב"י בזה ובבא – הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק – הענין הגדול ללמוד הזוהר הקדוש בדור הזה יותר מדורות הקודמים – בדורות האחרונים יבינו וישכילו ברזי התורה שלא השיגו הקודמים – מי שאינו מאמין ולומד תורת הח"ן הוא בבחינת "מפיר אלוף לא יראה מאורות" – טבילת עזרא הוא הכרח ללימוד תורת הח"ן, ויפתח זוהרי לבך ומוחך לעבודת השי"ת, ולימוד הקבלה ללא טהרה גורמת מינות ואפיקורסות – עוד יבואר בו גודל הענין להיזהר בטבילת עזרא.

הספר נדפס לזכות את הרבים ונחלק בחנם לכל דורש ומבקש

הרשות נתונה לכל מי שברצונו להדפיס קטעים מספר זה או כל הספר בכל לשון שהוא בכל מדינה ומדינה, כדי להרבות תורה ויראת שמים בעולם ולעורר לבות אחינו בני ישראל לתשובה שלימה.

יוצא לאור שנת תשס"ג לפ"ק

בעזרת השם יתברך

ספר
שער הזוהר

הקדמה

זהמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע

מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו

הדרך וההכנה ללימוד

ספר הזוהר הקדוש

אסור ללמוד ספר הזוהר הקדוש בלי טהרת המקוה

לימוד הזוהר בטהרה

(א) טבילת עזרא הכרח ללימוד תורת הח"ן; לימוד הקבלה ללא

טהרה גורמת מינות ואפיקורסות

בלתי אפשר לידע מה הוא יראה אמיתית, שילמוד ויתפלל ברתת ובזיע, כי אם כשיהי נזר בטבילת עזרא, ואם הוא לומד או מתפלל ואינו נזר בטבילה זו, אי אפשר לו בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצוות, ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבוא חלילה על ידי זה לאפיקורסות, והכת ש"ץ ימ"ש שהיו בימים הקודמים נעשו ע"י זה

אפיקורסים לפי שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף, והיי העולם שומם, עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם, הבעל שם טוב הקדוש ואחריו אדומו"ר הרב רבינו אלימלך נבג"מ, והם פתחו שער לה' צדיקים יבואו בו שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבול עצמו לקריו, שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולים לעמוד בה, אבל **אותן האנשים הרוצים להשיג גופי תורה והמצוות, צריכים להיות נזהר מאוד בטבילה זו**. וזהו שנאמר יראת ה' טהורה דייקא זו עומדת לעד כו'. (מאור ושמש, פרשת אמור, עמוד ש"ע טור א').

ב) רמז לטבילת עזרא

א. בכריתות (דף ו' ע"א): אמר להו רב משרשיא לבניי, כי גריסיתו שמעתא גרוסו על מיא דכי היכא דמשכי מיא תמשון שמעתכון. ענינו, **דהזהיר אותם שלא ילמדו כי אם אחר רחיצה במקוה טהרה לעת הצורך**. והיינו דקאמר גרוסו על מיא. וקאמר כי היכא דמשכו וכו', על דרך מאמר הכתוב יראת ה' טהורה עומדת לעד. (הכנה דרבה אות י"א).

ב. אמרו חז"ל (ר"ה י"ח) **ובחג נידונים על המים**, ופירש בספה"ק זוהר חדש ובחג נידונים כו' **על שהם מבזים בנטילת ידים ועל שהם מזלזלים במקואות ובטהרות שהם מים, ועל כן נידונים על המים**, על ענין המים האנשים שלא טבלו את עצמן כל השנה במקוה מים, ובס"א כתב קול ה' על המים, שהקב"ה שואג בקול ומרעיש העולם על המים שמקילין בני אדם בטבילת המקוה. (הובא במאיר לעולם שבסוף ספר פרח מטה אהרן על תהלים).

ג. היודעים בסוד ה' קבלו על עצמם וכתבו (בפרי עץ חיים) מי שיטבול מעתה בלי כוונה הוא ככופר ח"ו, והוא כדי **שידחקו עצמן תמיד לכוין בעת טבילה לעשות נחת רוח לפניו יתברך**

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר ה

שמו, ומזה יקח ראיי מי שבא בסוד ה' לכוון כדקא יאות, ואותן שלא באו בסוד ה' טבילת מטהרתן, ודי להם הכוונה לכבודו יתברך שמו לשם טהרה לעשות נחת רוח לפניו ית"ש, ועל דעת כוונת רבי שמעון בר יוחאי והאריז"ל. (ישמח משה בליקוטים).

ג) למד זוהר, תיקוני זוהר ותהלים במים הקפואים

רבינו הקדוש מוהרצ"א מזידיטשוב זי"ע אפי' בעת שהי' חולה וצריך לרפואה גדולה תבר גזיזא דברדא וירד וטבל בנהר הקפוא תחת הקרח הנורא ולמד שם כל הלילה הזוה"ק ותיקוני הזוהר ותהלים בתוך המים הקפוא. (מתוך הקדמה לספר צבי לצדיק, עיי"ש מעשה באריכות).

א. בהקדמת המהרח"ו לשער ההקדמות כותב וזה תוכן דבריו: הנה הטהרה היא תנאי הראשון ומוכרח ללימוד סתרי תורה וספר הזוהר בכל אופן, ואם הוא צריך טבילה ולומד בספר הזוהר בלי טבילה, יכול להסתכן בנפשו וליפול במחשבות של כפירה רח"ל.

ב. ראה עוד בספר הקדוש מאור ושמש ריש פרשת אמור, עיין לעיל. וראה עוד בחוברת בקבציאל (מהרה"ג רבי יעקב הלל, גליון כד עמוד ש'): שגם יכול להסתכן בגופו ובמשפחתו רח"ל.

אם הוא צריך טבילה והוא אנוס שאין לו מקוה או שאינו יכול לטבול, אסור לו ללמוד בזוהר הקדוש

ד. במאור ושמש שם, ובספר סור מרע חלק ועשה טוב אות א, ובהגהות מהרצ"א אותיות נד-ה, ובספר שלחן הטהור להגה"ק מקאמרנא ס"י פח, : אם הוא צריך טבילה והוא אנוס שאין לו מקוה או שאינו יכול לטבול, אסור לו ללמוד בזוהר, ויעסוק אז

בחלק הנגלה של התורה, או בהרהור וכתובה, וחשוב שלפחות יקדים ליטול את ידיו ארבעים פעמים (כמבואר סדר ואופן הנטילה בספר מקוה ישראל ה', ראה שם עוד עצות וזהירות).

החשיבות לטבול בהקדם האפשרי

בשער רוח הקודש דף ד ט"ד, כתב: יש להקדים את הטבילה בהקדם האפשרי, ועל כל פנים שלא לדחות את הטבילה ליום אחר. ופשוט שאין צריך הטובל הערב שמש כדי לעסוק בסתרי תורה, ומיד שטבל נטהר (עיין ברמב"ם הלכות אבות הטומאות פ"ו הט"ז ובכ"מ שם, ראה עוד ספר מקוה ישראל ה' חלק ב' באריכות).

גודל הענין להיזהר ליזהר בטבילת עזרא

א) כבר נתפשט ליזהר בטבילת עזרא (עי' או"ח סי' פ"ח) וכמו שהזהירו פוסקים וספרים ליזהר בו גם בזה"ז שיש בו מעלות עצומות לטהרת הגוף והנפש ומאריכין ימיו ושנותיו – להזהיר, ועוד יש בו תועלת עצומה הבאתיו בביאורים. ומדקדקין לקום בבוקר באופן שיעלה בידו לברך ברכת התורה וקר"ש בזמנו אחר הטבילה במקוה. ובעש"ט הקי' הזהיר מאד אף באונס ודוחק לטבול עכ"פ פעם אחת ולא יזיק לו המקוה וכיון שאין החתן יוצא יחידי מביתו יזמין את בר לווייתו באופן שיהי לו פנאי לטבילה וקר"ש ולא יצטרך לסמוך אדיעבד לקרות את שמע קודם טהרת מקוה. וגם בשבת קודש נזהרין לטבול טבילה זו כמבואר בפוסקים. ומצוה על כל צבור לתקן מקוה חמה בכל יום והעושה כן מאריך ימים^א.

א) להעתיק כל ענינים שנאמרו בספרים בענין טבילת עזרא מצריך חיבור בפני עצמו על כן לא העתקנו רק ראשי פרקים

להראות עד היכן הדברים מגיעין ושגם הגאונים הקדמונים שלא השתייכו לכת החסידים כלל דקדקו בכך ועד כמה. ושלכו"ע התפלה יותר מקובלת עם הטבילה.

ובטרים הצעת הדברים אבאר מ"ש בפנים דעוד יש בו תועלת עצומה. הנה כבר האריכו הסופרים וספרים בגודל חומר עון ז"ל אפילו במקרה ח"ו שפוגם בעליונים ובתחתונים ואין דבר הנותן כח לחיצונים כזה ושכל חיות האדם ומזלו בזה ובבא בהא תליא. וכבר אמרו דורשי הרשימות – הכל תלוי במז"ל – ולעיל באות ז' הרחבת הדיבור בזה קצת. גם זאת ידוע לכל מעיינים מאשר כתבו הספרים כי טבילה במקוה ביום הפגם אין למעלה הימנו והוא מוכרח לניקוי העון, ואין להאריך, ומ"מ כתבת קצת לקמן אות יב**. איברא החוש מעיד דהרגיל בטבילה זו נוהר בו לעולם גם לצורה מקרה לילה אבל האינן נוהרין לעולם אין נוהרין והוא גרעון כפי שהביאו ספרים הנ"ל וכבר נתפשט המנהג אצל החסידים ואנשי מעשה לטבול בכל יום. כמ"ש בסמוך בשם משמרת שלום. ובסמוך הבאתי בשם בעש"ט הק' זכ"ע דטבילה עומד במקום תענית יום אחד. ע"ש. ועי' בש"ס ברכות פ"ג וכן במ"א ומ"ב סי' פ"ח דהמשמש מטתו אפילו חולי, יותר מחויב, ומצינו בדחז"ל דישאל קדושים היו נוהגין בטבילה זו מאליהם עוד לפני מתן תורה, כדאי בתדב"א (פ"ז).

ודע דאע"ג שהחסידים הן הן שהפיצו מנהג זה לטבול בבוקר לפני התפלה. מ"מ כן נהגו והנהיגו הרבה מגדולי אשכנזים אצל תלמידיהם, ומקובל אצל נכדי הגה"צ ממאד (מהר"ש בראך זצ"ל) שהי' תלמיד מובהק למהר"ם שיק זצ"ל שאמר לו דמפני ג' דברים אוהב החסידים ואחד מהם מפני שנוהרין בטבילת עזרא, ובתולדות שמואל (אונסדארף) דב' דברים יש להתנהג כחסידים – אש ומים – היינו התלהבות בתפלה, וטבילה בכל יום.

בקדמונים – בענין הטבילה:

- א. בכ"מ (סוף ה' קר"ש) שלא בטלוח אלא נתבטלה מעצמה מפני שלא הי' כח ברוב הצבור לעמוד בה. וכי ע"ז בפמ"ג (פ"ח א"א א') דמי שירצה לנהוג ולטבול תע"ב. ולהלן שם (ש"ג מש"ז ג') דמי שטובל תמיד חשיב אצלו טבילת מצוה.
- ב. כבר העיד הרמב"ם באגרת על עצמו דמעולם לא ביטל טבילה זו, וכל הטובל במקוה כטובל במימי הדעת (תרי" ברכות כב.).
- ג. כי רבינו האי גאון ז"ל דלא אמרי' בטלוהו לטבילותא אלא לגבי קר"ש אבל לתפלה אין מתפללין עד שירחצו (שם).
- ד. והר"ף ז"ל כי ולא טבילה דוקא אלא רחיצה בטי' קבין (רי"ף שם).
- ה. התפלה יותר מקובלת עם הטבילה לדברי הכל (שם בשם הרב"י).
- ו. בטור סו"ס רמ"א כ' דהמחמיר תע"ב.

ז. בחינוך (מצוה ק"פ) כ': אמנם בענפ"ש המטהר לקרוי גם היום מדה טובה ומשובחת היא לו, יודע דרך טוב ורוב טובה יחזו בה ותע"ב.

ח. במאירי (ברכות כב.) כ': מ"מ טבילה זו קדושה גדולה וכל המתמיר בה תע"ב.

ט. בירושלמי (ברכות פ"ג הדי) אמרו: דכל המתמיר בה יאריך ימים בטובה.

י. בשו"ת מן השמים (סי' ה') וז"ל: ועבדתם את ד' זו תפלה, אפשר תמא מקריב קרבן וכו' וד"י גורם אריכות הגלות וכו' שמענו מאחורי הפרגוד ולטהר כל ישראל יחד א"א, אך אם יטהרו ש"צ בכל מקום ימהרו ביאת הגואל.

יא. כ' הרא"ה (בהקדמה לשער בית הנשים): ואדונינו אדון כל הנביאים נצטוה בפרישתו, וגם אנו נצטוונו לגדולה להטהר בטבילה, רבותינו ז"ל אמרו הרבו בטבילות לאחוז במדות וכו' עכ"ל.

יב. בספר הפרדס לרש"י ז"ל, דענין טבילת בע"ק הוא ענין של קידוש השם בפני גוים. וכ"ה בתשובת הגאונים שער תשובה סי' חצ"ר כמבואר בכ"י ח"ג סי' נ"ה.

יג. בשו"ת מן השמים דברים נפלאים עד מאד בענין טבילת עזרא מפי הקב"ה – הבאתיו בסמוך או"ק ט"ו* ע"ש.

יד. הכוזרי (מאמר כ' סי' ס') דמי שהוא בענפ"ש ירגיש בנפשו שינוי כל עוד שלא רחץ לקרוי, וכבר ניסה שמפסידים במגעם דברים דקים כפנינים ויינות (מובא בדע"ת).

יג. דעת הר"ש במס' ידים דמ"מ תשעה קבין בעינן (מובא בשו"מ ח"א קכ"ג).

יד. באחרונים בענין טבילה:

בח"א (כלל ג' סעי' ל"ז) ומ"ב אות ד' בשם א"ר, ומ"מ אנשי מעשה נוהגין

בתקנה זו. ועמ"ש לעיל בשם פמ"ג דהמחמיר חע"ב.

בערוה"ש (פ"ח ב'): ומדברי הרמב"ם נראה שלא החכמים ביטלוהו אלא מאליה

נבטלה מפני שלא יכלו לעמוד בתקנה זו וכו', ולכן מצינו במשניות שנהגו בתקנה זו לפי שעדיין לא נבטלה, וגם עכשיו יש מהדרים ששומרים לטבול לקירוין וכו' עכ"ל.

בשו"ת פרי השדה (ח"ד סי' ב') דבזה"ז יש מהדרים ששומרים לטבול לקירוין

וכו' עכ"ל.

בשו"ת פרי השדה (ח"ד סי' ב') דבזה"ז דשכתי מקואות ל"ש לומר מ"ש הכ"מ

שא"א לעמוד בתקנה זו וע"כ הוא יותר חובה מבימים הקדמונים. (אמר המו"ל: וכ"ש בזה"ז שביטלה בנוי ומשוכלל עם כל המצטרך ובפרט כשהוא באותו בנין שבבית הכנסת).

בדע"ת בשם שו"ת בשמים ראש סי' כ' דאסור בתפלין כ"ז שלא טבל. ועמ"ש ע"ז

בשו"ת פרשת מרדכי סי' ה'.

בשו"ת שו"מ מהד"ג ח"א סי' קכ"ג דן אי מהני התרה למי שקיבל לטבול לתפלה

וכן בפרהש"ד שם.

ודעת שו"ת חסל"א סי' י', ושו"ת יד יצחק ח"א קכ"ט, דמהני התרה וכ"ה בש"מ
ה' טביע. ועי' בת"ח כלל ג' סייק פ"ב.

בתורת חיים (סופר) סי' פ"ח דהאידינא דיש טבילה בחמין אין מהראוי לזלזל
בטבילה זו דמגמי מוכח שהקילו בה משום צינה.

בשו"ת עין יצחק (או"ח סי' ב') דלי"מ התרה ע"ז, דכיון דמבואר בגמרא
ובירושלמי דהמחמיר בה מאריכין – ימיו ושנותיו לא מצי להתחרט ע"ז בלבב שלם
דודאי רוצה בברכת חז"ל.

בשו"ת שו"מ הני"ל דנהגו עלמא חסידים ואנשי מעשה לטובל לתפלה והוי כמו
נדר ואי"ל התרה, ועוד כ' שם דלא בטלו לטבילותא רק לתורה ולא לתפלה.

בשו"ת נפש חי' (או"ח סי' מ') דאין להקהל רשות לסגור את המקוה לאנשים –
אפי' אם הכוונה שלא יעשה אי נקי ומונעים הנשים מליכך למקוה – וכל המבטל דינו
כמבטל רבים מלעשות מצוה.

בכה"ח סי' ע"ו אות פ"א דהנהגין לטובל מנהג יפה הוא שאין למעלה הימנו כדי
שתעלה תפלתם ותוכתתם למעלה בקדושה ובטהרה ועליהם תבא ברכת טוב, עכ"ל.

ועי' דבר נפלא בשו"ת נו"ב מהד"ק או"ח ל"ב שמסדר תשובה לאחד, וכ': ומה
טוב שלא יבטל מטבילת קרי, ע"ש. ובשו"ת תפארת צבי על יורי"ד ח"ב סי' כ"ז,
הבאתיו בדין טבילה בשבי"ק – בסמוך. ובאוצר החיים להגה"ק מקאמאראנא זצוק"ל
(פי' מצורע מצוה קע"ז) וז"ל: וכל הטובל במקוה מטומאתו אף בזה"ז מקיים מי"ע
מרמ"ח מצות ונפשו מזדככת כדי רבינו הקדוש בעל החינוך. ובסגולות ישראל (מע' ט'
אות א') להגאון מהר"ש ליפשיץ בעמה"ח ברי"א, וז"ל: והזהיר בטבילת עזרא יהי
מובטח שלא ישלוט בו דבר כישוף, וכל שונאיו יפלו תחתיו וכל הדינים נמתקים
מעליו, וכל אריכות הגלות וכל הצרות הבאות על ישראל בדור הזה היא ע"י שבטלו
טבילת עזרא, עכ"ל.

והאמת ניתן להיאמר דהמעין היטב בדברי הקדמונים דלהלן שכתבו להתיר
טבילה זו אפילו בעצם יום הכפורים להרגיל בו ש"מ דבעיניהם לאו דבר פשוט הוא.
וכן יש ללמוד מהכרעת האחרונים שם להקל. וגם מד' מאורי האחרונים שהתאמצו
לתת יד להמקילין בשבת כדבסמוך.

בשו"ת דבר משה (סי' ס"ד) וז"ל לזה רמזו חז"ל באמרם (מד"ר ויקרא פ"א) ת"ח
שאי"ב דעת נבילה טובה הימנו כמאמרם ז"ל דעת – זה סדר טהרות – ולז"א כל ת"ח
שאי"ב דעת ר"ל שאי"ל טהרה במקוה נבילה טובה הימנו אחר שאיננו טהור
מטומאת קרי שהוא חמור מכל הטומאות מפני שיוצא מגופו, עכ"ל.

בשו"ת אמרי יושר (ח"ב סי' ר"א אות א') דאין לסתור מקוה ישנה לבנות
במקומה חדשה דביטול אנשים הרגילין במקוה לאו מילתא דותרתא הוא, ע"ש.

בקצה"ג על מט"א תיקונים והשמטות לסי' תקפ"ה דלדעת מרן החת"ס לאור הקפידא שש"ץ עכ"פ יטבול, בזה"י כל יחיד דינו כש"ץ.

ובזמן הזה: בשו"ת פרהש"ד הנ"ל דבזה"י דשכיח מקואות חובה יותר (הבאתיו לעיל). בתורת חיים (סופר) סי' פ"ח וז"ל: ובפרט באידנא שיש טבילה בחמין ע"כ אין מהראוי לזלזל בטבילה זו דבגמ' מוכח שהקילו משום צינה משא"כ בזה"י, ולא עוד דלתפלה הרבה מחמירין שעדיין התקנה במקומה עומדת, ובשו"מ (מהד"ג ח"א קני"ד) דהוי כחפלת ערבית רשות וקבלו עליהן חובה והוכיח מתוספתא ידים פ"ב דחובה הוא.

טו) מספרן של צדיקים: מצוה לטבול ולזהר שלא יאמר דבר שבקדושה בעוד טומאתו עליו אם לא מאונס ודוחק גדול, כך פסק מרן האריז"ל (בשלחה"ט שם וז"ל ומרן הבעש"ט הזהיר מאד אף באונס ודוחק שיטבול בהכרח פעם אחד. וכי בספר משמרת שלום (קידאנוב) סי' ב' וז"ל: וקבלה בדינו מקוה"ק רוח אפינו הבעש"ט זצ"ל כי כשצריך למקוה וטובל את עצמו לא יזיק לו בשום אופן, ע"ש.

ועי' בספר מאור ושמש עה"ת פי' אמור שכי' שא"א לו לאדם שישג תכלית יראת ה' אלא אם נזהר בטבילת עזרא וכו' ואם הוא לומד ומתפלל ואינו נזהר בטבילה זו א"א בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצות ואם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יוכל לבא חלילה עי"ז לידי אפיקורסות ובזמנים הקודמים שהיה דבר ה' יקר בימים ההם ולא היו יודעים מיראת הרוממות כלל זאת היה מחמת שהיה לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו והכת ש"ת ימ"ש שהיו אז בימים ההם מזה נעשו אפיקורסים שלמדו ספרי קבלה בטומאת הגוף והיה העולם שמש עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם הבעש"ט הקדוש ואדמו"ר הרב ר' אלימלך נבג"מ והם פתחו שער לה' צדיקים יבואו בו שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבול עצמו לקריו שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות צריכין להיות נזהר מאוד בטבילה זו עכ"ל ע"ש.

בספר ליקוטי תורה (פי' תבא, ד"ה תחת) דאחד מג' דברים להסיר המונע בתפלה הוא המקוה, ע"ש. מובא בקצה"ש סו"ס י"ב.

בספר אורח לחיים (פי' ראה עה"כ כל צפור) וז"ל: בשם כאדמו"ר מהרי"י זצ"ה יראת ד' טהורה עומדת לעד כי האדם הרוצה ליכנס בעבודת השי"ת ולהיות ירי"ש לאמתו צריך לשמור טבילות עזרא בלי לעבור בעת הצורך. וביותר לתפלה צריך האדם לטבול עצמו. הגם שבטלו לטבילת עזרא מ"מ לתפלה לא בטלו וצריך האדם הירא לשמור זאת שלא לעבור חלילה עי"ז... עכ"ל.

בראשית חכמה (שער אהבה פ"א) וז"ל: והזהיר לעשות הטבילה בזמנה בודאי לא ישיגהו שום מזיק כי שומר מצוה לא ידע דבר רע.

ברחמי האב (אות כ"ט), להיות טהור בכל עת ושלא להתעצל לטבול במקוה בכוונה רצויה כי הכל הולך אחר הכוונה.

טו*) בשו"ת מן השמים (סי' ה') יש תשובה נפלאה מן השמים בנחיצות ומעלות טבילה זו, ואחר התשובה שאל פעם ב' אם הדברים יצאו מפי הקב"ה והשיבו הן. ולימוד ומוסר גדול בענין הטבילה יש ללמוד מכל תיבה כמעט, ע"כ אמרתי להעתיק כל תשובה עם השאלה ומשם ילמוד כל מעיין שמעלת הטבילה גבוה מעל גבוה.

וזה לשון השאלה: על טבילת בעלי קריין דאמרי בטלוח לטבילתא כר"י בן בתירא, וכתבו הגאונים דהני"מ לקר"ש ולד"ת אבל לתפלה צריך טבילה או ט' קבין, ויש מקילין ואומרים דאפי' לתפלה בטלוח וסומכים על הירושלמי דאמר בפרק יום הכפורים דאסור ברחיצה אסור בתשי"ה מבעי שהרי צריך לרחוץ קודם שיתפלל ומשני במקום שנהגו שלא לטבול אי נמי תפתר קודם תקנה, ועי' שאלתי אם יש לסמוך על הירושלמי ולומר כי תקנת עזרא לא נתקבלה בכל המקומות ובמקום שנהגו נהגו, ובמקום שלא נהגו מותר להתפלל בלא טבילה ובלא ט' קבין, ואם הלכה כדברי הגאונים שמחמירין ואומרים שצריך טבילה או ט' קבין לתפלה.

והתשובה:

והשיבו ועבדתם את ד' אלהיכם זו תפלה, ואפשר טמא ומקריב קרבן. ואי"ת שאר טומאות אינו דומה טומאה היוצאה מאונס לטומאה היוצאה מדעת, אינו דומה טומאה הבאה מחוץ לטומאה היוצאה מגופו, ועזרא כשתיקן ברוה"ק ראה ותיקן, ועל הירושלמי דע אילו חיה עמהם בב"ה לא מצאו ידיהם, ועוד הרי חזר בו ואמר קודם תקנת עזרא נשנית משנה זו, ודבר זה גורם אורך הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתיקונה היה כבר נשמע תפלתם זה ימים רבים אך סבלות הגלות ומעייט ות"ת הם העומדים לישראל. ואח"כ השיבו שמענו מאחורי הפרגוד ולטהר כל ישראל יחד אי"א אך אם טהרו ש"ץ בכ"מ אבא אליך וברכתך, אחרי ראותי כל אלה **שאלתי** ליל ג' י"ט כסליו אם בא לפי מאת ה' ואם לאו, וכך היתה שאלתי אנא מלך עליון האל הגדול והגבור והנורא שומר הברית והחסד לאוהביו. שמור בריתך וחסדיך עמנו וצוה למלאכין הקדושים הממונים על תשובת שאלת חלום למלאכין הקדושים הממונים על תשובת שאלת חלום להשיבני על מה שאשאל לפני כבודך תשובה אמתית ונכונה דבר דיבור על אופניו ברור ומבואר בפי ובהלכה בלי שום ספק אשר שאלתי בענין טבילת בע"ק, אם נאצלו הדברים מרוה"ק ואם יש בהם תועלת וטוב לגלות לחתני ר' יוסף ולצוות עליו להודיע לחכמי הארץ או אם באו לפי מרוח אחרת ואין בהם תועלת וטוב לי להסתירם ולהעלימם.

והשיבו, באמת היה דבר ה'. והדברים עתיקים עתיק יומין אמרן והיום יום בשורה וחכינו עד אור הבוקר, אח"כ השיבו והאיש אשר יעשו בזדון לבלתי שמוע אל הכהן העומד לשרת שם ומת האיש ההוא, והנה אנכי עמך ושמתך בכל אשר תלך.

עוד אעתיק דבר נורא מאוד מכי האריז"ל (בפע"ח שער השבת פי"ג) דהנהר בטבילת מקוה נעשה מטבילה **טבל** – י' שמתחבר להקב"ה להיות אחד כביכול ואשרי חלקו ואם אינו נזהר בטבילת מצוה אז נעשה **בטל** י' ח"ו שמקצץ בנטיעות ח"ו ועיי' בבי"צ פטי"ב סי' ע"ט שמצא בשו"ת הגאונים (שע"ת סי' חצ"ר לר"ה גאון) כיון דהישמעאלים נזהרין בזה לכן גם לישראל ליהרר בזה.

טו**) בספר דרך אמונה ומעשה רב (דף נ"ב) וז"ל: גם פע"א אמר (רה"ק מהר"ן מברעסלוב זצוק"ל) שצריכין ליהרר מאד לטבול באותו היום שיהי' האדם בלתי טהור ואפי' אם לא יוכל לטבול בבוקר עכ"פ יטבול באותו היום אפילו לפנות ערב כי צריכין ליהרר מאד לטבול באותו היום דוקא... גם בלי' הזהיר מאד **להיות רגיל בטבילת מקוה** (גם בסתם) ואמר שבימים שאין אומרים בהם תחינה כגון ביומי דניסן וכיוצא המובאים בשו"ע צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקוה, עכ"ל.

בספר בית אהרן (קארלין) בליקוטים: ואמר (הרה"ק מהר"א מקרלין זצוק"ל) ששמע בשם הבעש"ט זצוק"ל וזכ"ע פי' הפסוק בזעם תצעד ארץ. בזעם ר"ת זביחה – עירובין – מקואות שע"י דברים אלו תצעד ותתיסד הארץ. עוד אמר דא"י בספרים אע"פ שאין נבואה בחו"ל אבל במקום מים יוכל להיות. עוד אמר שמי שמאמין באמת בטהרתו במקוה ונהנה ומקבל חיות מזה בטוח הוא אף שהוא חלש ורחיצת המים מזיקין לו עכ"ל הטבילה לא תזיק לו כלל, ע"ש.

בסידור לב שמח בהקדמה וז"ל: וגם העיקר טהרת הלב ליהרר ללמוד לשמה הוא להיות התי"ח נזהר במקוה וכו'. ושמעתי ממו"ח הרה"ק מבעלו זלה"ה (הוא השר שלום מבעלזא זכ"ע) שלכך מסיים הגמ' בברכות (בסוגיא דטבי"ע) כל הנזהר בה מאריך ימים שדרך התי"ח שיי"ל מיזוג רך ולכך אומר שאם ילך למקוה יזיק לו. ולכך אי' בגמרא כל הנזהר בהמאריך ימים מבלי היזק תלילה, עכ"ל שם.

בנימוקי או"ח (לבעל מנח"א זצ"ל) סי' פ"ח דיפה מנהג חסידים ואנשי מעשה שנתפשט דרכם ליהרר בטבי"ע ולכן **נכון מה שנהרין בכ"מ שעכ"פ הבעל תפלה לא יעמוד לפני העמוד** אם לא הי' מקודם בבוקר במקוה. וציין שם לעיין בספרו חו"ש עה"ת ומנח"א שמביא מקור דהוא דת יהודית לטבול במקוה, ע"ש.

ובספר הכנה דרבה (לבעל ערוה"ב) דף טו"ב אות י"א מזהיר באזהרה אחר אזהרה ליהרר בטבי"ע, ועיי' עמק יהושע האחרון בסופו בע"ז.

ובספר מאמר מרדכי (דף כה.) להקדוש המפורסם מהר"מ מנאדבורנא זצוק"ל שפע"א דבר רבינו הקדוש ואמר בע"ק אסור בתורה ותפלה אע"פ דבש"ע כתיב להיתר בעלי שו"ע הי' בעלי רוחה"ק והבינו שיהי' הדור חלוש מלטבול ואם יאסרו הלימוד והתפלה תורה מה תהא בה. אבל דעו שאמת הוא שבע"ק אסור בתורה ותפלה, עכ"ל.

בש"ה אות טהרה וז"ל: ואני אומר הבא לטהר מסייעין לו מי שעושה מוסכם לעשות בטהרה בודאי הקב"ה יסייע לו להזמין לו טהרה, ע"ש.

ספר הזוהר הוא עיקר כל ספרי מוסר, והוא ילהב לבך בשלהבת אש לעבודה התמימה, ספר הזוהר הוא המפתח והוא הסוגר

א. בספר סור מרע ועשה טוב (דף ט"ז ע"ב) וז"ל: תדבק נפשך בספרי יראים שתראה בכל עת חיובך לבורא כל עולמים, ובפרט בספר הזוהר שהוא עיקר כל ספרי מוסר, והוא ילהב לבך בשלהבת אש לעבודה התמימה, ספר הזוהר הוא המפתח והוא הסוגר, עכ"ל, (ראה להלן באריכות).

ב. על חלק הנסתר שבו כתב בספר יסוד ושורש העבודה (שער ו' פ"ג) וז"ל: אין אדם יכול לבוא אל קצת השגת גדולתו ורוממותו יתברך שמו מכל לימודינו, כמו מלימוד חכמת הקבלה, וביחוד מלימוד ספר זה הקדוש והתיקונים, חכמת אדם תאיר פניו וכו'.

החיוב לכל אחד להשתוקק לעסוק בכל חלקי ספר הזוהר

א. מובא במדרש ששואלים לאדם אם עסק במעשה מרכבה, שהוא כללות חכמת הקבלה, ששורשו מבואר בספר הזוהר, וכן כתב האריז"ל (בתחילת שער המצות) שמי שלא השלים עצמו בעולם הזה אפילו בחלק אחד מחלקי פרשתשט רימו דירוש ספרוד של התורה כפי ערכו, יצטרך לשוב ולהתגלגל עד שישלים עצמו ע"כ.

בסה"ק מגיד תעלומה (ברכות טו.) לבעל בני יששכר דטבילה יותר חשובה מקרבן על המזבח. ועי' במשני' (שארית יום ראשון) וז"ל: ועיקר כוונת עסקו בתורה תהי להשיגה וכו' וכדי שלא יהי לו עיכוב להשיגה לא יעצב לעולם ולא ימנע עצמו לעולם להיות טהור עיי' טבילה כי זהו העיקר, עכ"ל.

ב. בסה"ק ראשית חכמה ושלה"ק ובהקדמת ספר שער היחוד והאמונה, וזה תוכן דבריהם: ולא יאמר אדם שהוא אינו יכול להשיג חלק סתרי התורה, כי יש כח לכל אדם להשיג את כל חלקי התורה כפי ערכו.

ג. בהקדמת המהרח"ו לשער ההקדמות, וזה תוכן דבריו: ולא מבעיא בחלק הנגלה שבזוהר, שבו בודאי יכול כל אדם לעסוק, כמו שהוא עוסק בשאר מדרשי חז"ל, אלא אפילו בחלק סתרי התורה שבזוהר יכול כל אדם לעסוק בו אפילו בעיון, כמו שהוא עוסק בנגלות התורה בעיון, ומי שאינו יכול לעסוק בנגלות התורה בעיון, לפחות יעסוק בבקיאות בספר הזוהר, חוץ מה שרגילים כלל ישראל לגרוס את לשון הזוהר ואת ספר תקוני הזוהר תמיד, ובפרט בחדש אלול, המקדש ומטהר את נפש האדם ומלהיבו לעבודת השם יתברך, שזהו כל תכלית לימוד וגירסת הזוהר הקדוש אך ורק להתקרב להקב"ה ולזכות ליראת השם.

סגולות הגדולות הטמונות בהזוהר הקדוש²

א. לימוד הזוהר הקדוש סגולה ליראת שמים. (הקדמת רבי משה בסולה לספר התקונים).

ב. העסק בספר הזוהר סגולה להשגה. (האריז"ל בשער רוח הקודש דף יא ע"ב).

(ב) ראה להלן באריכות.

- ג. לימוד הזוהר הקדוש בתדירות סגולה להביא את האדם להתקשרות לאין סוף ב"ה. (שארית ישראל שער ההתקשרות שער א' דרוש ה מאמר ב).
- ד. הלימוד בזוהר הוא תיקון גדול לבעל תשובה. (שבחי האריז"ל).
- ה. הלימוד בזוהר הוא תקון גדול לנשמה. (מורה באצבע אות מד).
- ו. לימוד הזוהר מביא לטהרת וקדושת הנפש. (פלא יועץ ערך זהר).
- ז. לימוד הזוהר מביא לזכות הנשמה (הגהות מהרצ"א אות ט).
- ח. לימוד בזוהר הקדוש מסיר טמטום הלב (מאה שערים לבעל התניא).
- ט. לימוד סתרי התורה הוא סיוע רב להבנת נגלות התורה. (רבי אברהם מסלונים בספר תורת אבות).
- י. הלימוד בזוהר מביא את האדם לאהבת הבורא (הרמ"ז בהגהותיו לספר הכוונות).

יא. הלימוד בזהר מביא את האדם לאמונה.
(אמרי פנחס שער ט אות ג).

על ידי לימוד הזוהר מתקשרים
להרשב"י בזה ובבא

יב. על ידי לימוד בספר הזוהר זכות רבי
שמעון והחברים שלו יגינו עליו. (זכירה
לחיים דף יד ע"ד).

יג. זכות רשב"י בפרטות יגן עליו גם לעולם
הבא. (ספר אברהם במחזה דרוש ט"ז).

יד. בלימוד הזוהר בונה עולמות (כסא מלך
על תקוני הזוהר תי' מג אות ס).

טו. הלומד בספר זהר הקדוש בעולם הזה, אז
לעתיד לבא לא ישב בבושה. (זהר פרשת
וישב דף קפה ע"א בכללות, ובפרטות
בלקוטי תורה לבעל התניא פרשת צו).

סגולה לרפואות וישועות בכל ענינים^ג

טז. לימוד הזוהר הקדוש מציל את האדם ומשפחתו ממגפה ושערורות. (שם שער ו אות עג).

יז. מביא רפואה לכאב שיניים. (מעשי אמת לתלמיד החוזה מלובין נדפס בספר אמת ויציב ח"ד עמוד ל').

יח. הוא רפואה לרגלים ולהוצאת קוץ. (אמרי פנחס שער ט אות ג).

הזמן והדרך האמיתי מתי צריך להתחיל ללמוד זהר הקדוש

רבינו הקדוש הר"ר אלימלך מליזענסק זצוק"ל מדריך אותנו הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר יעשון, וז"ל:

הראשון צריך האדם ללמוד גמרא ופירש"י ותוספות ומפרשים, והפוסקים אחריהם, ומתחילה ילמוד שו"ע או"ח, ע"כ, כדי שידע לקיים כל ההלכות כראוי, ואחר כך יכול לעסוק קצת בנגלות שבספר הזוהר, בתנאי שמתנהג בקדושה וטהרה ואין יצר הרע מסיתו ומבלבלו, (עיין בספר י"ג אורות ע' קעג).

הדרך הנכון בלימוד הזוהר וסתרי תורה

הנה נודע כי גם חלק הסוד יש בו כל חלקי הפרד"ס, היינו הפשט שבסוד, ורמז שבסוד, לכן צריך כל אדם להכיר את מקומו (עיין להרמ"ק באור יקר תקונים ח"ב עמ' סב), וטוב

יח שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

מאד לאדם שיעשה לו רב המכירו, שיוריהו את הדרך הנכונה שילמוד כפי ערכו, (וכתוב בספרים הקדושים, כי מי שנרדם תמיד שלא ברצונו באמצע שיעור בלימוד הזוהר וסתרי תורה, סימן הוא שעדיין לא הגיע זמנו לעסק הקדוש הזה, ועליו נאמר ושב ורפא לו). (כתבי ר"י שו"ב עמי קנד בשם הבעש"ט).

המעלה ותועלת בקריאת וגירסת לשון הזוהר בלי הבנה.

א. מעלות רבות יש בגירסת הזוהר, כי ישיג על ידי זה זיכוך הנפש (כמבואר בשער רוח הקודש דף יא ע"ב).

ב. וכל אדם ובכללו גם בעל תשובה ישיגו בגירסא תקון גדול לנשמה (שבחי האריז"ל).

ג. מביא טהרה וקדושה לנפש (פלא יועץ ערך זהר).

ד. גורם לתקון המדות ולהתרחק מתאוות רעות (נתיב מצותיך שביל התורה).

ה. בגירסא בעלמא בונה עולמות. (כסא מלך בתקוני הזוהר תיקון מג אות ס).

ו. ומעלה על הכל כי לעתיד לבוא כשיהיי עיקר העסק בסתרי תורה (לקוטי תורה לבעל התניא פרשת צו).

ז. יזכה שילמדוהו ויבין את כל אשר עתה לא זכה להשיג. (כמבואר בזהר פרשת וישב דף קפה ע"א)

החשיבות ומעלה להמעין ומעמיק ומדקדק בלשון הזוהר, ולומד בעיון ובהבנה

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר יט

א. הלומד זוהר הקדוש נקרא "בן" להשכינה הקדושה (כמבואר בהקדמת ספר תקוני הזוהר).

ב. מקרב בזה את הגאולה כדאיתא בזוהר הקדוש (פרשת נשא דף קכד ע"ב ברע"מ), וז"ל: "ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר, יפקון ביי מן גלותא ברחמי", ומפרש בספר הדרת מלך (סימן קסח) וז"ל: דוק לישניי דקאמר "למטעם" לומר שעתיד להתגלות פירוש מאמרי הזוהר בטוב טעם, וכל חיך הטועמו אומר לי לי, מה שאין כן הלומדו בגירסא בעלמא שאין מרגיש "מתיקות דובשו", וכתיב טעמו וראו כי טוב ה', ואז יפקון ביי מן גלותא, כשיטעמו פירוש אמריו כי נעמו, כמו בזמנינו זה שהוא אחרית הימים וזמן הגאולה, לכן בשכר זאת הלימוד בפירוש ספר הזוהר הקדוש, אל חי חלקנו ימהר יחישה גאולתינו, וזכות המחברים משה רבינו עליו השלום, ואליהו הנביא, והרבי שמעון בר יוחאי, והתנאים חבריו, תהיי לנו מעיר לעזור להועיל להושיע ולהציל ולגאול צאן קדשים בתוככי ירושלים, אמן כן יהי רצון, עכ"ל. ובערך המעמיק בלשון הזוהר הפליג מאד בעל כסא מלך (תקון ל אות צ, ותיקון מג אות ס).

ג. בהוספות מהרצ"א על ספר סור מרע ועשה טוב (אות ז) וז"ל: אמת שמקובל בידינו שגם מי שלא ידע כלום, לשון הזוהר מסוגל לזכך הנפש, אמנם זה הוא למי שכח בינתו קצר מהשיג, אבל מי שחלק לו השי"ת בבניה בפשטי התורה, בוודאי השי"ת יהי בעזרו גם כן להבין מתיקות חכמה הצפונה, עכ"ל.

הדרך בלימוד הזוהר

א. הנה בכל חלקי התורה מצינו (בטור או"ח סי' א) כי טוב מעט בכונה מהרבות שלא בכונה, וכן לענין לימוד הזוהר כתב בעל הפלא יועץ (ערך זהר): וזה לשונו "אך ישכיל על דבר מראשיתו, שלא יצטרך ללמוד במהירות גדול, באופן שלא יהי שוה אותו הלימוד כלום, ויהי עמלו לריק ח"ו, וכבר אמרו חז"ל טוב מעט בכונה מהרבות בלא כונה". וכן כתב בספר עטרת צבי (ח"ג דף י"ח ע"ד) וז"ל, והנה הלומד ספר הזוהר הקדוש בהלעטה אינו רואה בזה סימן ברכה ונחת ומתוק האור, עכ"ל.

החיוב בלימוד הזוהר למי שמחשבות זרות מבלבלות אותו

בהקדמה לספר צבי לצדיק, וז"ל פעם שאל רבינו הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זצ"ל, לאחד התלמידים החשובים, מדוע לא לומד בזהר הקדוש והתקונים ובכתבי האריז"ל, וענה בשברון לב, רבי, מה אעשה כי ללימוד הקדוש הזה צריכים קדושה יתירה וטהר גברא, ואני אין בי זאת, ואיך אוכל לגשת לקדש קדשים ללמוד, ואמר לו רבינו, **אם אינך עוד קדוש וטהור, צא ולמד לימוד הקדוש הזה, ותדבק בו, וכזה ראה וקדש, ואז תתקדש ותתטהר, כי אי אפשר בדור הזה להשיג דבר מה בלעדה, עכ"ל.**

הענין הגדול ללימוד הזוהר הקדוש בדור הזה יותר מהדורות שלפנינו.

שעיקר גילוי חכמה זו עתה בדור האחרון, להיות שכחות הרשעה של הסטרא אחרא עומדים להתבטל ולכלות, ומחמת זה היא לוחמת ביותר עם בני ישראל הרוצים לקדש עצמם, עד

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר כא

שגברו התאות במאד, ונתרחקנו מקדושה עליונה בעונותינו הרבים, ועל ידי שנתעסק בחכמה זו בדורות גרועות האלו נשיג מגן וצינה לאחוז באבינו שבשמים. (הקדמת הר"י צמח הנדפסת בספר עץ חיים, והחיד"א בשם הגדולים ח"א מערכת א אות ריט).

ובספר תורת שמחה (להרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זצ"ל דף נו ע"א), וז"ל: מקודם היי די בתורת הנגלות, אבל עתה בעקבתא דמשיחא צריך להיות גם תורת הנסתר, כמו שאנו רואים נר דולק, וקודם שנכבה הוא מתחזק ביותר והשלהבת עולה ביותר, כמו כן מקודם לא היי היצר הרע מתגבר כל כך, והיי די בתורת הנגלה לתבלין לנגדו, אבל עתה קודם הגאולה, יצר הרע מתגבר יותר, וצריכים להתחזק גם בנסתר, עכ"ל.

בדורות האחרונים יבינו וישכילו ברזי התורה, שלא השיגו הקודמים

א. הנה בדורות האחרונים תתגלה ותתפרסם תורת הנסתר ביותר, ויהי אפשר להשיגה בניקל, כמובא בזהר הק' (פרשת וירא דף קיח ע"א), וז"ל:

"כד יהא קרוב ליומי משיחא, אפילו רביא דעלמא זמינין לאשכחא טמירין דחכמתא".

ב. בהקדמת מוהרח"ו לשער ההקדמות (דף ג' טור ב') כותב על הזוהר הנ"ל, וז"ל: הרי מבואר כי עד עתה היו דברי חכמת הזוהר נעלמות, ובדרא בתראה תתגלה ותתפרסם חכמה הזאת, ויבינו וישכילו ברזי התורה, שלא השיגו הקודמים אלינו, עכ"ל.

ג. הרה"ק רבי שניאור זלמן זצ"ל (בעל התניא באגרות קודש אגרת כ"ו), וז"ל: כל חכמת הקבלה היתה נסתרה בימיהם ונעלמה מכל תלמידי חכמים, כי אם ליחידי סגולה, ואף גם זאת בהצנע לכת ולא ברבים כדאיתא בגמרא, כמ"ש האריז"ל **דדוקא בדורות האלו האחרונים מותר ומצוה לגלות את זאת החכמה, עכ"ל.**

הזמן המסוגל ביותר ללימוד הזוהר הקדוש.

הרמ"ק (בספרו אור נערב ח"ג פ"א) וז"ל: ודאי כי בכל יום נקל אל האדם ללמוד, אמנם הזמנים היותר מוכנים להשכיל בעומק, הן: בלילות ארוכות מתצות ואילך, או ביומא דשבתא דיומא גרים, וכן בערב שבת, מחצות ואילך. ובימים טובים, ומה גם בעצרת (בשבועות), כי זה נסיתי פעמים רבות ומצאתי יותר הצלחה דרך פלא, וביומי סוכות, בסוכה, כי שם הצלחה גדולה, ושעות אלה הנזכרות הן מנוסות אצלי ודרך נסיון אני מדבר, עכ"ל.

בספר עטרת צבי (ח"ג דף לט ע"א) וז"ל, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו לאורו (של הזוהר הקדוש), לילך ולהגות באמרי נועם בזיו זוהר עליון, אור הקדוש חכו ממתקים וכלו מתמדים מים שאין להם סוף וקץ, להבין ולהשכיל במעשה בראשית ובמעשה מרכבה, ואיך להיות מרכבה (אל השכינה הקדושה) להתייחד ולהשיב נפש אל מקור מקום מחצבה ושורשה, וזאת נחלט ונשרש בנפשי, אשר מי שלא ראה אור ספר הזוהר, לא אור מימיו, וכל שלא טעם מן מתוק האור לעינים ורואי השמש שמור תלמידי חכמים העוסקים ומעמיקים בחכמה, לא טעם טעם (סתרי תורה מימיו, בכמה הליכות עולם על כל קוץ תלי תלים של הלכות לאלפים ולרבבות, כאשר תהלה לאל, זכינו

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר כג

לראות עולמינו בחיינו אחד מני אלף טעם עולם הבא ממש, מגודל מתיקת דבש נופת צוף דרכי הקדושה והיחוד, ברוב חסדו ה' עלינו, עכ"ל.

בו יבואר גודל מעלת לימוד ספר הזוהר והתיקונים וסגולתו בזה ובבא

(א) מי שלא למד רזין דאורייתא לא זכה לפנימיות הקב"ה

מי שלא למד חכמת הקבלה של סודות ורזין דאורייתא, לא זכה לפנימיות הקב"ה ית' ויתעלה כו'. (ספר ברית מנוחה דף ב' :)

אם ימצא אחד בעיר ושנים ממשפחה הלומד סתרי תורה, האיש הזה הוא בעיקר בדעת השלם בלי חסרון. (ספר קנה הגדול דף מ"א ע"ג).

(ב) אור ששת הימים גנוז בזוהר

...ע"ד ששמעתי פעם אחד שאלו להבעש"ט זללה"ה אחת מהדברים, ואזי פתח ספר הזוהר שהיי מונח על השולחן והסתכל בו ואמר להם כל המאורע, ואח"כ נמצא האמת אתו שכיון בדבריו. ושאלו פיו הקדוש, וכי בשביל שפתח את ספר הזוהר והסתכלות מעט בזוהר יתכן לדעת ולראות מרחוק, ואז השיב, הלא מצינו אור שברא בו הקב"ה את עולמו היי מאיר מראש העולם ועד סופו וגם האדם יכול לראות מראש העולם ועד סופו עם אור הבהיר ומאיר לארץ ולדרים עליי, וכיון שראה הקב"ה שאין העולם כדאי להשתמש עם זה האור, גנוז לצדיקים, ואיי אפוא המקום המכיל את האור והיכן גנוז, גנו את האור בתורה, שתורה אוצרו הטוב של הקב"ה, וכשאדם לומד תורה לשמה מסתכל בה בעין שכלו, המאור הגנוז מאיר

לו נתיב להשכיל ולראות מראש העולם, כאשר מאז קודם שנגנז האור. (אור המאיר (זיטאמיר) פרשת פקודי, דף כ"ח טור ג').

ג) האור החיים הק' מעריך את הבעש"ט כבר-סמכא בתורת הסוד

בשנת תק"ב נדפסו בוויניציא חומשים עם פירוש "אור החיים" מאת הרה"ק מוהר"ח בן עטר ז"ל מירושלים, והגיעו החומשים ליד הבעש"ט ז"ל ושמח בהם מאד, כי בפירוש אור החיים מצא הבעש"ט התלהבות נעלית לעבודת ה', אז שלח הבעש"ט את גיסו הרה"ק רבי גרשון קיטווער ז"ל לירושלים, שיבוא אל ישיבות מוהר"ח בן עטר ז"ל, ומראש הגיד לו שלהרב בעל אור החיים יש שתי ישיבות, אחת ללימודי גפ"ת בנגלה, ואחת ללימודי אצילות תורות הקבלה, והזהיר הבעש"ט את גיסו הרה"ק כי ישתדל להיות בישיבות הנסתר, ולא יגיד כלל לבעל אוה"ח מי הוא, עד אשר ירגיש בו הרב עצמו.

כאשר בא הר"ג קיטווער ז"ל שמה, הלך לבעל אוה"ח לבקש ממנו שיניחהו לשמוע לקח מפיו הקדוש, ונתן לו רשות ליכנס לבית מדרשו ולמד שבוע אחד בישיבתו הנגלית, אח"כ נכנס לבית הרב אוה"ח וביקש אותו כי ירשהו ללמוד אצלו בישיבה הנסתרה, וישאלהו הרב, מי גילה לך שיש לי ישיבה נסתרה, ויען לו שגיסו ורבו הרב ישראל בעל - שם הגיד לו, ויאמר לו הרב אוה"ח כי לא ידעהו, ואעפ"כ כאשר הביט עליו מראשו ועד רגלו, הכיר בו כי ראוי הוא ללמוד קבלה, ונתן לו רשות גם לזה. וכאשר למד שמה שלושה ימים צוה הרב אוה"ח לשומר הפתח לבל יתנהו עוד לבוא פנימה, והלך מוהר"ג לבית הרב לדעת סיבת הדבר, ויהי אך ראהו הרב, אמר לו, חמתי עליך, מדוע לא אמרת על גיסך בעל שם טוב, רק אמרת גיסך הוא הר"י בעל שם, את הר"י בעל שם לא אדעהו, אבל את מהר"י

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר כה

בעל שם טוב אכיר ע"פ ראייה דקה מעולמות העליונים, ולהישיבה לא הניחו עוד לבוא, כי אמר שאין לו צורך ברב אחר, אם יש לו רב כבעש"ט. (דורש טוב (טשורטקוב) אחרון של פסח תש"א, ע' קצ"ד טור א').

ד) לימוד הזוהר תיקון האדם בזה ובבא

א. בהיכלא תנינא יש שם חיה קדושה יופיא"ל [גיי קבל"ה, הרמ"ז] שמ"י, ואיהי קיימא בכל רזי דחכמתא, וכל אינו מפתחאן דחכמתא קיימין ב"י [והוא היי רבו של משה רבינו ע"ה, כידוע]. האי חיותא קיימא למתבע אגרא מעם קוב"ה למיהב לכל אינון דרדפי בתר מאריהן דחכמה ואפילו מכל בר נש, ואולפי חכמתא למנדע למאריהון, וההוא אגרא דיהיב לבני נשא דרדפי בתר חכמה למנדה למאריהון, דכד נפק בר נש מהאי עלמא, האי חיותא נפקא על ד' שרפים מעפפין וטאסת קמ"י, ולא שביק כל אינון גרדיני נימוסין די בסטרא אחרא למקרב בהדי', [ואעפ"י שיהי חייב, יצילהו שלא יצטערוהו כעת, ונקה לא ינקה ח"ו, שאין משוא פנים למעלה ויטהרוהו מסיגי מעשיו, אור החמה בשם הרמ"ק זלה"ה].

כמה אינון שליתן דשלם סחרני', ואלין שרפים כד נטלין ואתחזיין, אתכפיין אינון שרפים נחשים מההוא נחש דגרים מותא לכל עלמא, האי חיותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקא ומטאת לגבי', כדין שאיל לה ברזא דחכמתא דמארי', וכפום ההיא חכמתה דרדיף אבתרי' ואתדבק בה הכי יהבי ל"י אגרא, ואי יכיל לאדבקה ולא אדבק, דחי ל"י לבר ולא עיילא, וקיימא תחות ההוא היכלא בכסיפו. וכד נטלין גדפייהו אילין שרפים דתחותה, כדין כולהו בטשי בגדפייהו ואוקדון לה. ואתוקדת ולא אתוקדת, וקיימא ולא קיימא, והכי אתדנת בכל יומא נהירת ולא נהירת, ואע"ג דעובדין טבין אית לה, בגין דלית אגרא בההוא עלמא כאינון דמשתדלי בחכמתא

לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולית שיעורא לאגרא דאינון
דידעי חכמתא לאסתכלא ביקרא דמאריהון. זכאה חולקיהון
בעלמא דין ובעלמא דאתי, דכתיב אשרי אדם מצא חכמה [כי
סתם חכמה הוא סודות התורה, אור החמה, בשם הרמ"ק
זלה"ה] ואדם יפיק תבונה. (זח"ב רמז, ב)

ב. זכאה אינון כל דמשתדלי באורייתא למנדע בחכמתא
דמאריהון, ואינון ידעין ומסתכלין ברזין עילאין, בגין דכד בר
נש משתדל בהאי עלמא בהאי, מסתלקי מיניי כל דינין
דעלמא, ולא עוד אלא דפתחין ליי תליסר תרעי רזי
דאפרסמונא דכיא דחכמתא עילאה תליא בהו, ולא עוד אלא
דקוב"ה חקיק ליי בההוא פופירא דכל דיוקנין גליפין תמן,
וקוב"ה אשתעשע ביי בגן עדן וחסין תרין עלמין, עלמא דא
ועלמא דאתי.

חכמתא דאצטריך ליי לבר נש למנדע. חד למנדע לאסתכלא
ברזא דמאריי, וחד למנדע ליי לגופיי ולאשתמודעא מאן איהו
[כמ"ש בזהר ח"א (דף ע"ח ע"א) שהקב"ה אמר לאברהם
אבינו ע"ה, לך לך למנדע לך, ואתקנא גרמיי, ופיי באור החמה
שם (בשם הרא"ג ז"ל): כלומר, לידע שורש נשמתך מאיזו
מקום נחצבת, ובזה תתקן גרמך, שאם לא ידע זה אינו יכול
ליתקן, עכ"ל], ואיך אתברי ומאן אתי, ולאן יהך, ותקונא
דגופא האיך אתתן, והאיך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא.
וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין, מאי היא האי נפש
דביי ומאן אתייא, ועל מה אתינא בהאי גופא טפה סרוחה
דהיום כאן ומחר בקבר. וחד לאסתכלא בהאי ולמנדע עלמא
דאיהו ביי, ועל מה אתתקן, ולבתר ברזין עילאין דעלמא
דלעילא לאשתמודעא למאריי, וכל דא יסתכל מגו רזין
דאורייתא.

תא חזי, כל מאן דאזיל לההוא עלמא בלא ידיעה, אפילו אית
ביי עובדין טבין סגיאין, מפקין ביי מכל תרעי דההוא עלמא.

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר כז

אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם את אתיא בלא ידיעה ולא אסתכלת בחכמתא עד דלא תיעול הכא ולא ידעת ברזין דעלמא עילאה, צאי לך, לית אנת כדאי למיעל הכא בלא ידיעה, צאי לך בעקבי הצאן, והוי ידעת גו אינון עקבי הצאן, אלן אינון דבני נשא דשין לן בעקב וידעין רזין עילאין דמאריהון, ובהו תנדע לאסתכלא ולמנדע כו'. (זהר חדש שה"ש בד"ה שלמה אהיה כעוטיה).

ג. בהקדמת התיקונים (י"ד ע"ב): הלכה איהי קבלה. הטעם למה הקבלה נק' הלכה, על כי היא לבדה הולכת עם האדם לבית עולמו. וזה רמוז במש"כ אל תקרא הליכות אלא הלכות, ולמה לא נכתב הלכות עולם לו, ללמדך דדוקא הקבלה הנקראת הלכות הם הולכים עם האדם לבית עולמו, ובכל מקום שהולך ביתו עמו לצוותא ולכבוד ולתפארת, כי המלאך הנברא מלימוד הקבלה לעולם אינו נפרד מהאדם נוסף על מתן שכרו, אבל לימוד הפשוט שכרו אתו ופעולתו לפניו. (כסא מלך להקדמת התיקוני דף י"ד ע"ב).

ה) על ידי לימוד תורת הח"ן בחיות דקדושה נברא אור שיכולים לראות שרפי מעלה

איתא מרבינו הבעש"ט זצוק"ל שהראה לרבי ר' בער ענין בקבלה, ואמר הרבי ר' בער הפשט וכיון האמת, ואמר לו הבעש"ט זצוק"ל, אם כי הפשט הוא אמת, אכן אין שום חיות בהדברים, וכשאמר לו הפשט בחיות קדושה נתמלא החדר מלאכים, שמצד שהי' בחיות פי ה' נעשה מכל דיבור מלאך. (פרי צדיק פרשת ויגש דף ק"ה טור ב')

ועיין ספר דברי ישראל (מודזין) כללי אורייתא (דף י"ב טור ד'), וזל"ק: מפורסם המעשה מן הבעש"ט הק' עם הרבי ר' בער, מהמאמר מספר עץ חיים, שהי' בו כמה שמות מלאכים,

כח שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

ומיד שאמר הבעש"ט זצוק"ל המאמר, נתמלא כל הבית אורה, וראו בחוש ממש. את המלאכים הנזכרים).

ו) עמקות בסוד מאפשר פקידת עקרות וריפוי חולים

על ידי עיון עמוק בסודות התורה יכולים לפקוד עקרות ולרפאות חולאת חזק. (ספר המדות אות סוד, מבעל ליקוטי מהר"ן זלה"ה).

ז) האר"י ז"ל זכה להשגותיו על ידי יגיעתו הגדולה בזוה"ק

א. בענין השגתו אמר לי [האר"י ז"ל], כי בתחלת ימי השגתו הי' **טורח לפעמים שבוע אחד על מאמר אחד מן הזוהר כדי להבין אותו** ולא היו אומרים לו פירושו, דא"כ נמצא שלא היתה התורה ההיא שלו, וצריך שהוא יחדש בשכלו מעצמו בתורה מה שקבלה נפשו בחלקה בהר סיני כנודע, ולכן כאשר הי' טורח אז היו אומרים לו: בענין פלוני ובמאמר פלוני עיינת ועמדת על האמת אבל עדיין צריך קצת עומק יותר, ולפעמים היו אומרים לו: טעית בענין פלוני בכולו או במקצתו, והי' חוזר ומעיין עד שהי' עומד על האמת. (הרח"ו בשער רה"ק דף ד' ע"ב).

ב. אמר לי מורי ז"ל כששאלתי לו איך זכה לכל החכמה הזאת, והשיב לי, שטרח במאוד מאוד בחכמה הזאת, ואמרתי לו כי גם הרמ"ק ז"ל וגם אני חיים טרחתי במאוד מאוד בחכמה הזאת. ואמר לי, שהאמת הוא שטרחנו מאוד מאוד יותר משאר אנשי דורנו, אבל לא עשינו כמוהו, כי **כמה לילות הי' נשאר בלתי שינה על מאמר אחד של ספר הזוהר**, ולפעמים ששה לילות של ימי החול שבשבוע הי' מתבודד ויושב על עיון מאמר אחד בזוהר בלבד, ולא הי' ישן כל הלילות ההם רוב פעמים. (שם דף י"א ע"ב).

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר כט

ג. וכן אמר מורי ז"ל להר"א הלוי עצה טובה לענין השגה, שילמוד בזוהר דרך בקיאות בלב בלי שיעמיק בעיון מ' או נ' עלים בכל יום, ושיקרא בספר הזוהר פעמים רבים. (שם)

ח) ה"מגיד" הבטיח להבית יוסף שכשילמד תורת הסוד יפתחו לו שערי אורה

א. (אמר המגיד למרן הבית יוסף): אם תקבע עתים בחכמת הקבלה, אפתח לך בה דתדביק רזין סתימין דלא ידע יתהון בר נש. (מגיד מישרים פרשת בא).

ב. הזהירני מאד לכתוב הנאמר לי וללמוד וללמד פעמים ושלש בשבוע בחכמת הקבלה, ושיפתחו לי בה פתחים גדולים. עוד הזהירני פעמים אחרים ללמוד בחכמת הקבלה לפחות פעם א' בשבוע ב' שעות או יותר, ויפתחו לי בה פתחים גדולים. (שם פרשת עקב).

ט) מי שאינו מאמין ולומד תורת הח"ן הוא בבחינת "מפריד אלוף לא יראה מאורות"

א. הרמ"ז פרשת קדושים (דף ע"ב) כתב: אפילו השיג גי מעלות, פשט רמז דרוש, ולא רצה לדעת חכמת הסוד, אז ימנע אור התורה, דהיינו י' משם הוי"ה, ויהי הוי"ה על הוי"ה. פי הדברים, שאנחנו מחוייבים לעשות בחי פרשתר"ד'ספר, דהיינו פשט רמז דרוש סוד, נגד ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה, וא"כ אפילו השיג כל הגי, פשט, רמז, דרוש, נגד גי אותיות הוי"ה, ולא השיג נגד סוד, דהיינו י', הוא בסוד הוי"ה על הוי"ה.

על זה נראה פי הפסוק בתהלים אל תהיו כסוס כפרד אין הבין במתג וכו', כפר"ד דהיינו בג' אותיות פרשתר"ד' בלא סוד, אין הביין עם האותיות הוא ע"א גי' סו"ד עם הכולל, וא"כ אין הבין בלא סוד, הוא כפר"ד, ממש נפרד. ועיין בתיקונים ח'

ל שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

(דפוס קושטאנטינא דקמ"ט ע"א), וז"ל: די נכנסו לפרדס חד הציץ כו', הני תלת נכשלו הוא סוד פרי"ד, הגי' עלו בפרשתר'ד', ורבי עקיבא עאל בשלום ונפק בשלום, עייש באורך, עכ"ל. תפארת ישראל, מהרה"ק מסאטאנאב זצוק"ל, פרשת קדושים).

ב. אל תהיו כסוס כפרד, ותדעו כי כל התורה שמותיו של הקב"ה, ונדרשת פרשתר'דיס, ומי שאינו מאמין בסוד נשאר פרשתר'ד'. (יוסף תהלות להחיד"א, תהלים לב, ט).

ט* מי שהוא שלם גם בסתרי תורה נקרא משכיל

ג. מי שיש בידו מקרא מאות ה' אחרונה שבשם נשלח לו מלאך לשמר, ואם יש בידו משנה ותלמוד עם המקרא נזקקין לו ב' אותיות אחרונות ו"ה משם הוי"ה לשלוח לו ב' מלאכים לשמר, ואם יש בידו מקרא, משנה, תלמוד, אגדה, וסתרי תורה וספר יצירה, ואינו שלם בחכמת הקבלה, נקרא חכם ונבון, ואינו נקרא משכיל. וכל השם המיוחד רובו ככולו זקוק לשומר, ומי שהוא שלם בכל הדברים הנזהרים, כל אותיות הוי"ה זקוקים לשמר לעולם (מז"ל חסד לאברהם, עין הקורא נהר י"ג)

ועם הקדמה זו פירש רב אשכנזי כונת הכתוב ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו, שמי שהוא שלם במקרא במשנה באגדה וסתרי תורה וספר יצירה בעומק נקרא משכיל, וכל אותיות השם המיוחד כביכול זקוקין לשמר. (מדבר קדמות להחיד"א, מערכת ת' אות י"ד).

י) כמה גדול השכר בלימוד תורת הסוד וההפסד בהעדר לימודה

א) עצם לימוד הזוהר בונה עולמות.

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר לא

(ב) שעה אחת בלימוד הנסתר פועלת יותר מחודש ימים בנגלה
דתורה.

(ג) בהבנת מאמר אחד בזוהר מתקנים במרום בשעה אחת יותר
מלימוד פשטות התורה בשנה תמימה.

א. וויי לעלמא דאינון אטימין לבא וסתימין עינין דלא
מסתכלין ברזי דאורייתא. (זהר ח"א דף כ"ח ע"א).

ב. אינון דעבדין לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמה
דקבלה דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו יי ואשתארו
יבשה, ווי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא.
(תקו"ז תיקון ל' דף ע"ג ע"ב).

ג. זה המאמר הביאו מוהרח"ו ז"ל בהקדמתו לספר עץ חיים,
להודיע כמה גדול החיוב המוטל על הלומדים החרדים לדבר
ה' ללמוד קבלה, ועונשם כמה גדול אם אינם לומדים, כי
יעשה בשעה אחת בלימוד הקבלה מה שלא יעשה בלימוד
חודש ימים בפשטי התורה. (כסא מלך לתיקו"ז שם).

ד. מאן דגרים דאסתלק קבלה וחכמתא מאורייתא דבע"פ
ומאורייתא דבכתב, וגרים דלא ישתדלון בהון, ואמרין דלא
אית אלא פשט באורייתא ובתלמוד כו', ווי ליי, טב ליי דלא
אתברי בעלמא ולא יוליף ההיא אורייתא דבכתב ואורייתא
דבע"פ, דאתחשיב ליי כאילו אחזור עלמא לתוהו ובוהו, וגרים
עניותא בעלמא ואורך גלותא. (תקו"ז תיקון מ"ג דף פ"ב ע"א).

ה. אם היי עם הארץ יותר טוב לו, כי אינו פוגם אם אינו לומד
קבלה, כי אין לטייל בפרדס קודם שימלא כריסו בבשר ויין,
אבל מאן דאוליף תושב"כ ותושבע"פ, עונשו כל כך גדול אם
לא ילמוד קבלה, ואדרבה פוגם בלימודו, וטב ליי דלא יוליף
ליי, כי אחזר עלמא לתוהו ובוהו, לשבירת הכלים שמגברי
הקליי כשהנהר והגן יבשה, דמנע הטיפה רזי תורה מהם כו'.

לב שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

ומי שיכול לקנות לו רב שילמדהו קבלה או חבר או מתוך הספרים ומתרושל, גורם אורך גלותא כו', כי לימוד הזוהר בגירסא בעלמא בונה עולמות, וכ"ש אם יזכה ללמוד ולהבין פי' מאמר אחד יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה כו'. ואין צורך להאריך בראיות לזה המפורשים מפי גבורות הקדוש עליון האריז"ל.

גם מאמר זה מורה באצבע כל דברי רב זלה"ה למדקדק בו, כי קים לן תורה מגינה ומצלה אפילו בעידנא דלא עסיק בה, ואיך אמר טב ליי דלא יוליף כלל, אלא ודאי לימודו כל השנה אינו כלום אם אין מעטרו ביום אחד בלימוד הקבלה, כי שקול הוא כנגד כולם. וז"ש וגרים דלא ישתדלון בהון, דוק מינה הא אם ישתדלון בהון כל אחד כפי יכולתו אפילו יום לשנה, תורתו כולה עושה פירות למעלה, וכ"ש אם קובע עת לה' שעה אחד בכל לילה אז מובטח לו שהוא בן עוה"ב מבני היכלא דמלכא ויהיי מרואי פני המלך היושבים ראשונה במלכותא דרקינא. ודי בהערה זו למי שחננו ה' בינה והשכל. (כסא מלך לתיקו"ז תיקון מ"ג אות ספר).

יא) מי שלא נמשך אחר תורת הסוד,

בהכרח שאינו מרגיש דבר הקדוש באמת

מה שאנו רואים שיש בני אדם שאין דעתם נמשכת אחר ספרים קדושים ונוראים מאד כגון ספרי הזוהר וספרי האריז"ל וכיוצא, אעפ"י שיש בהם חידושים נוראים מאד מאד המאירים עינים ומתוקים כדבש, והם נמשכים דייקא אחר ענינים אחרים כגון חקירות, דע כי זהו מחמת מזגם, כי מזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה שנולדו במזג רע שאינם יכולים לסבול את הדבר הקדוש באמת, ובאמת בודאי יש לו בחירה ויש לו כח לשבר את מזגו הרע, אבל מאחר שנולד במזג רע כזה, הוא צריך לסבול מרירות גדול לשבר את מזגו וטבעו

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר לג

הרע. ואשר לאדם שנולד בקדושה. (ספר שיחות הר"ן ז"ל סי' מ').

יב) שלימות התורה רק על ידי תורת הח"ן

בכל רזין סתימין כו' איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי מארי דביתא (סבא דמשפטים דף צ"ט ע"ב). הא למדת שכל מי שאינו לומד קבלה אינו בעל תורה שלים. (מקדש מלך לזהר פרשת משפטים שם).

יג) בכל יום גילוי חדש ללימוד הזוהר

שמעתי מאא"י זללה"ה שספר הזוהר יש לו בכל יום פירוש אחר. (דגל מחנה אפרים, פרשת בא, ע' פ"ד טור ב').

יד) הנשמה מושבעת ללמוד רזי התורה

בשעתא דזמינין לנחתא [הנשמה] להאי עלמא, קרי קוב"ה לחד ממנא די מני קוב"ה ברשותי כל נשמתין דמינין לנחתא להאי עלמא, ואמר לי, זיל אייתי לי רוח פלוני, בההיא שעתא אתיא ההיא נשמתא מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא, וקוב"ה אמר לה ואומי לה דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל באורייתא למנדע לי, ולמנדע רזין דמהימנותא [הם הקדמות הסודות לפרש בהם סתרי תורה, שהיא חלק התורה המרוצית למעלה יותר מן הכל, אור החמה שם, בשם הרמ"ק זלה"ה], דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע לי, טב לי דלא יתברי. בג"כ אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי עלמא, ולאשתדלא ביי בקוב"ה ברזא דמהימנותא, הה"ד אתה הראת לדעת, אתחזיאת על ידא דההוא ממנא קמי קוב"ה, לדעת, למנדע

לד שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

ולאסתכלא בהאי עלמא ברזא דמהימנותא ברזא דאורייתא.
(זהר ח"ב דף קס"א ע"ב).

טו) גודל מעלת לימוד הזוהר והתיקונים

א. סגולה להנצל מגאווה, להרבות בלימוד זוה"ק, בדוק ומנוסה. (ס"י).

ב. לאהובי בני ידיד נפשי, נפשי קשורה בנפשו וכו', וכעת באתי במכתב ששכחתי לדבר עמך קודם נסיעתי **שתתחיל לומר תיקוני הזוהר הקדוש וכו'**. (ספר בית אהרן דף קמ"ט, מכתבים קודש, מהרה"ק אדמו"ר ר' אהרן זצ"ל).

ג. אחר התפילה בכל יום וכו' יאמר מאמר מזוה"ק או מתיקונים. (סדר היום ואזהרות שכתב הרה"ק הרב ר' אהרן מקארלין, ספר בית אהרן).

ד. אמר מהר"מ מקאברין זצוקלה"ה: **אמירת זוה"ק בכל יום אף כי לא ידע מה הוא אומר עכ"ז אמירת זוה"ק מזכך הנשמה**. (אור לישרים).

ה. **יזהר לעסוק בתורה סמוך לשכיבה** איזה שיעור גירסא במשניות או בספר זהר הק' אשר קדושת התורה אשר למד בשכלו תנצור אותו. (צפורן שמיר סימן ח').

ו. זכאן חולקיהן דישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהון ויהב להון אורייתא דקשוט אילנא דחיי דביי אחיד בר נש חיינ להאי עלמא וחיינ לעלמא דאתי, **דכל מאן דאשתדל באורייתא ואחיד ביי אית ליי חיינ, וכל מאין דשביק מילין דאורייתא ואתפרש מאורייתא כאילו מתפרש מחיין**, בגין דהוא חיינ וכל מילי חיינ, הה"ד כי חיים הם למוצאיהם, עד כאן לשון הזוהר הקדוש.

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר לה

ומפרש הרמ"ז: כל מאן דשביק וכו', הוא חידוש אחר, והוא, שהרי אין הכל זוכים לכתרה של תורה וכו', ומה יעשו מי שלא נגזר עליהם להיות חכמים, לזה אמר שיש להם ב' תיקונים, אחד לגרוס בעלמא, כי גדול כח התורה גם בפטפוט לחוד ואפילו בלגלוג ויש לו זכות וכו', וכנגד זה אמר, כי מי שאינו עושה כן אלא שביק מילי דאורייתא, מילי דייקא וכו', כאילו מתפרש מתמן, פירוש אע"פ שיעשה מעשים טובים וכו' וכל מילי חיין, המלות לבד בקריאה וגירסא בעלמא, למה זה דומה לחולה ששותה משקה רפואה מועיל בסגולתו אף כי לא ידע בחכמת הרפואה. (רמ"ז דף קמח: לפירוש הזוהר).

ז. וכל מאן דאשתדל וכו', אפי' בקריאה לבד ובגמגום הרי הוא כהוגה ומפרש את השם שיש כח בו לעשות ניסים אפילו בלא ידיעה, וכמ"ש בגמרא שיש כח בפסוקים להגן. וכל זה יהי נשמר מכל רע מיצר הרע וממקרים רעים ובעולם הזה החומרים וגם בעולם הבא הרוחני כי גם שהוא לא ידע סוד הרוחניות הלא יתעורר להסך עליו. (רמ"ז דף קעח:).

ח. וכתב הרב ז"ל, בחול אומרים הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה ובשבת אומרים השתחוו לה' בהדרת קודש ר"ת קבלה, כי הקבלה תשתבח ביום השבת, כי קידוש היא בסוד אצילות דלית תמן קליפין כלל, ולימוד מאמרי הזוהר וקריאתו זו היא הילולו אף כי גירסא בעלמא. (רמ"ז קע"ג ע"א).

ט. הטעם שכתבו ז"ל כי לימוד הזוה"ק נורא ונשגב מאד הגם דלא ידע מאי קאמר, משום דבכל התו' יש פרד"ס, ובכל לימוד אינו ניכר הסוד כלל, ואדרבה הקורא ושונה דעתו על הפשט לבד באין מבין אם יש סוד בתורה כלל, משא"כ ספר הזוה"ק דהסודות הם בגלוי והלומד יודע כי ידבר נפלאות ורזי תורה והוא לא ידע, ולזה מועיל מאד לתקן הנפש. (נפש חיים מערכת הז' אות ד', משה"ג להחיד"א).

טז) עיקר לימוד הקבלה - הזוהר והתיקונים

א. אינו דומה חיות ותענוג לימוד הנגלה כלימוד הזוהר והתיקונים. ואמר על עצמו שהוא אין לו חיות ותענוג אפילו בלימוד הגמרא כמו מן הזוהר ותיקונים. (מדרש פנחס, מהרה"ק ר"פ מקוריץ, עב, אות ג').

ב. פעם אחת הזהיר לומר הרבה תהלים וללמוד זוהר הרבה. (שם, יז, אות ב).

ג. עוד אמר, שביקש מרבו שינצל מן הגיאות והפציר לו מאוד על זה, וא"ל שילמוד זהר, וא"ל אני לומד זהר, השיב לו רבו: שילמוד הרבה זהר. (הני"ל, לו, אות עג).

ד. בענין ללמוד קבלה וכתבי האר"י ז"ל, ידעתי כי אתה בעצמך לא תרצה ללמוד בלעדי איזהו גדול ממך ולא תמצא זה, רק תלמוד ספר שערי אורה וגינת אגוז [להר"י גיקטליא], ועיקר ספר הזוהר והתיקונים. (יושר דברי אמת סימן לט).

ה. ובאיזה דרך ישכון האור לבוא להשגה זאת, לזה תיקנו לנו חז"ל שיקרא אדם ק"ש שחרית וערבית שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד על כוונה זו שימליך להקב"ה למעלה ומטה ודי רוחות העולם. וכשיאמר פסוק זה בבוקר בכוונה זו ובהשתוקקות גדול עד כלות הנפש אליו וכו'. אך מי שעדיין לא תיקן המידות כראוי ולא שבר תאוות הגשמיות לא יכול לקרוא פסוק זה ולומר אחד על כוונה זו וכו', ועצה היעוצה לזה שיכול לומר אחד שלא יבלבל אותו המחשבות זרות, הוא שילמוד הרבה קודם התפילה משניות גמרא וזהר הקדוש על כוונה זו שעל ידי לימוד יכול לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד כדת, ונכון. (מאור ושמש בראשית, ד"ה ויאמר אלקים יהי רקיע, ב, א).

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר לז

א. והמשכילים יבינו אינן מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, אילין אינן דקא משתדלין בזהר דא דאתקרי ספר הזוהר דאיהו כתיבת נח דמתכנשין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא דבהון יתקיים כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ודא אורה דספרא דא. (זהר בהעלותך קנ"ג).

ב. עיין שם (זהר פרשת בהעלותך) גודל החיוב לעסוק בספר הזוהר ובתיקונים, והם נשמת התורה, ובזה יזכה בנשמתא לנשמתא דברים עתיקים וכו'. (הדרת מלך לזהר פרשת בהעלות שם, דף רמ"ז ע"א).

ג. גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא כדי שיהי לנו מגן עתה לאחוז בלבב שלם באבינו שבשמים, כי באותן הדורות הקודמים היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו מצילין אותן מפני המקטריגים, עתה רחוקים אנו משרש העליון כמו השמרים בתוך החביות, מי יגן עלינו אם לא קריאתינו בחכמה הזאת הנפלאה והעמוקה. ובפרט על דרך שכתב הרב ז"ל שהנסתרות נעשו עתה כמו נגלות, כי בדור הזה מושל הזנות ומלשינות ולשה"ר ושנאה שבלב, ונתפשטו הקלי' באופן שמתבייש האדם לנהוג דברי חסידות, והשם יגן עלינו וימחול לעונינו, אכי"ר, (מוהר"ר יעקב צמח, בסוף הקדמתו לע"ח).

ד. ומורי זלה"ה היי אומר, מי שהוא חריף ובקי בעיון מאוד במהירות, טוב שיעיין שעה אחת או ב' בעיון ולא יותר וכו', אבל מי שאינו מהיר כ"כ והוא קשה העיון, יותר טוב לו שיעיין בפנימיות הדבר שהוא בפרי ממה שיעיין בקליפות, והוא שיעיין ויעסוק במדרשים ובאגדות ובפרט בזוהר ובספרי קבלה. (פרי עץ חיים הנהגת הלימוד).

ה. מי שהוא בעל עסק גדול, יהי רוב לימודו בזוה"ק, עת קבוע בכל יום ללמוד ספרי מוסר, ובפרט בספר הזוהר במאמר

לח שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

קן צפור אומר אדמו"ר הזקן: **ולמוד בכל יום זוהר מעט, ובשבת כל היום זוהר.** (מאה שערים ע' 40).

* * *

יח) העוסק בחכמת הקבלה נקרא בן להקב"ה; בלימוד הפשט נקרא עבד

א. ישראל אקרון **עבדים**, דכתיב עבדי הם, ואקרון **בנים**, דכתיב בנים אתם לה' אלקיכם. בזמנא דידע ליי בר נש לקוב"ה בארח כלל, כדין איקרי עבד, דעביד פקודא דמאריי, ולית ליי רשו לחפשא בגניזוי וברזין דביתיי.

בזמן דידע ליי בר נש בארח פרט, כדין אקרי בן רחימא דיליי, כבן דחפיש בגניזוי בכל רזין דביתיי [כבן הזה שמחפש באוצרות בכל סודות ביתו, ד"א]. ואע"ג דאקרי בן, לא יפוק גרמיי מכלל דעבד למפלח בכל פולחנין דאינון יקרא דאבוי. והכי אצטריך לכל בר נש למיהוי לגבי אבוי בן לחפשא בגניזוי ולמנדע רזין דביתיי ולאשתדלא אבתרייהו כו'.

זכאה חולקיי דהאי בן דזכי לאשתדלא למנדע בגנזי דאבוי ובכל רזין דביתיי כברא יחידאי דאשליטיי אבוי בכל גנזוי, ודא איהו יקרא דשליט על כולא, **מאן דישתדל באורייתא למנדע ליי לקוב"ה ובאינון גניזין דיליי אקרי בן לקוב"ה,** כל חיליי שמיא לית מאן דימחי בידיי בכל שעתא דאצטריך למיעל לגבי אבוי. זכאה חולקיי בעלמין כולהו כו', דא איהו בר נש דקוב"ה אכריז עלוי בכל אינון חיילין ומשריין דכל עלמין ובכל אינון רקיעין: אזדרהו בפלניא מהימנא דבי מלכא דכל גנזי דמאריי בידיי, **זכאה איהו בהאי עלמא וזכאה איהו בעלמא דאתי,** מההוא יומא ולהלאה אשתמודע האי בר נש ואתרשים בעלמין כולהו, בשעתא דאצטריך כל חיילין ומשריין, כולהו אזדהרין למיהוי גביי, וקוב"ה לא בעי אלא איהו בלחודוי, וקלא אתער

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר לט

יאות הוא ליחיד למיהוי לגביי דיחיד ולאתעסקא יחיד ביחיד.
(זהר ח"ג, ר"מ, דף קי"א-קי"ב).

ב. **בנים מארי קבלה.** (תיקו"ז בהקדמה דף א' ע"א).

ג. מסטרא אורייתא דבריאה אתמר בישראל כי לי בני ישראל
עבדים, **ומסטרא דאצילות בנים אתם לה' אלקיכם.** (שם דף
ה').

ד. מי שלא למד התורה עפ"י סוד אעפ"י שהשלים עבודתו
בתכלית השלימות, הוא רק בבחי' עבד, בבחי' כי לי בני ישראל
עבדיים, עבדי הם, שנשמתם מעולם הבריאה ששם הכסא
והחיות ואופנים שהם נקראים עבד ואמה, אבל **מי שלומד
ועובד השי"ת בפנימיות החכמה בנסתרות התורה ועושה
יחודים הוא בבחי' בן וכבן משמש לאביו ולאמו עבודה
שלימה, כי נשמתו מעולם האצילות, ועליו נאמר הבן יקיר לי
אפרים וגו'.** (הקדמת מהרנ"ש לפרע"ח).

יט) הזוהר מסוגל לזכך הנשמה

א. מקובל בידינו שגם מי שלא ידע כלום, לשון הזוהר מסוגל
לזכך הנשמה. (מהרצ"א בהגהותיו לספר סור מרע, דפוס
מונקטש אות ט').

ב. ע"כ בני ואחיי תרגילו עצמכם ללמוד בדברי הזוהר
והתיקונים בשקידה, ומי שלא ראה אור הזוהר מתוקים
מדבש, לא ראה מאורות מימיו ולא טעם טעם התורה, ועוד
שהוא מטהר הנפש ומזככה, אפילו אמירה בעלמא מן
השפתיים סגולה ותיקון הנפש מאד, ובפרט ספר התיקונים
שהם תיקוני הנפש ממש מכל פגם וסיג וחולאת. (הקדמת ספר
עצי עדן מקאמארנא ז"ל).

ג. לימוד ספר הזוהר נשגב מאד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו
אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני

מ שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

הקב"ה. ונהי שבלמוד המשניות וכ"ד יש דעות שצריך להבין לפחות מהו הענין שלומד, אבל בלימוד תהלים וזוה"ק אפילו באין מבין כלל, חשוב ומקובל ומרוצה לפני ה' וכו'. (פלא יועץ אות ז', זוהר).

כ) על ידי לימוד הזוהר זוכים לכל מדות טובות שבעולם

בעת עיקבא דמשיחא התגברות הרע והעזות והמדות רעות בהנהגות ראשי ערב רב, נתגלה האור הגנוז מן השמים ספר הזוהר והתיקונים ואחריהם וכו', ובזה הלימוד מבער הקוצים והרע שבנפשו ויזכה לדבק עצמו לאור עליון, ויזכה לכל מדות טובות שבעולם, ולזה נתגלה האור הזה.

ועיקר לימוד בפנימיות התורה יהי שתשיג הארה וחיות אלוקית בנפשך בעת לימודך ובכל היום, ולא שתהי מקובל או חוקר וכו'. ולפעמים האדם הוא בקטנות השכל, לא יפטור את עצמו מכלום כי זה מינות וכו' ואז עקימת שפתיו הוה מעשה ומלכא שכיב על אבנים ואותיות כמו שהן. (היכל הברכה דברים דף ר"ח ע"ב).

כא) אמירת זוהר בכל יום מסוגל לפרנסה

עוד אמר לאדם אחד שיאמר זהר בכל יום ויום ויהי לו פרנסה. (מדרש פנחס דף ל"ו ע"א אות מ"ג).

כב) לימוד הזוהר מביא את האדם לידיעת ודביקת הבורא

ודע שכל ספר הזוהר וחיוב לימודו וכו', הכל מצות עשה לדבקה בו ולידע שיש אלוקי מצוי. (נתיב מצותיך, שביל היחוד, שביל ב' אות ג').

כג) לשון הזוהר מעורר לעבודת השם

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר מא

ידוע שלימוד הזוהר מסוגל מאד מאד. ודע, שעל ידי לימוד הזוהר נעשה חשק לכל מיני לימודים של התורה הקדושה, והלשון של הזוהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך. (שיחות הר"ן ק"ח).

כד) עצם תיבות ודיבורי הזוהר מקשרין האדם לאין סוף

ובענין לימוד זוהר הקדוש אמר בשם הקדוש ר' אהרן מזיטאמיר שזוה"ק צריך לאומרו בלא ביאור, כי התיבות והדיבור של זוה"ק עצמן מקשרין את האדם לאין סוף יתברך, רק מי שרוצה ללמוד עם ביאור יעיין מקודם בהביאור, והזוהר יאמר כסדר בלי ביאור. (שארית ישראל שער ההתקשרות שער האי דרוש ה' מאמר ב').

כה) לא ימנע מקריאת הזוהר הגם שהדברים סתומים וחתומים

וגם כי סתומים וחתומים הדברים, אל נא תמנע מקריאתם, כי ברית כרותה לשפתים הנוטפות מר באימא ורעותא דלבא בהני כבשי דרחמנא שאינם חוזרות ריקם, מעורר את האהבה עד שתחפץ בלגלוג וגמגום, איש הוגה ושוגה באהבתה כו'. (הרמ"ז בהגהותיו לספר הכוונות).

כו) מי שהוא בעל עסק גדול יהי' רוב לימודו בזוה"ק, כי הוא

מאיר במקום החושך

הי' מתמיד בלימודו מאד ש"ס ופוסקים ותנ"ך ועין יעקב וספרי הזוהר ותיקונים וכו', וקצת הי' בלי שיעור, ובפרט בספרי תנ"ך ועין יעקב וכל כתבי האר"י וספרי הזוהר ותיקונים. (שבחי הר"ן ז').

מב שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

כז) הרה"ק החוזה מעריך את ספר אור החיים ומאור עינים כספר הזוהר

פעם אחת שאל הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע לתלמידו הרה"ק רבי מאיר מאפטא בעמח"ס אור לשמים זי"ע: האם אתה לומד בספר הקדוש מאור עינים, והשיב לו, אשר אינו לומד בו. אמר לו הרב הקדוש מלובלין: אני אומר לך, **שלא מצאתי בשום ספר דברים נפלאים כמו שמצאתי בג' ספרים אלו, היינו ספר הזוהר, וספר אור החיים הקדוש, וספר מאור עינים.** (הרה"ק ר' יצחק מסקווירא זי"ע, כרם ישראל (רוזין), דף כ"ו טור א').

כח) לימוד או אמירת הזוהר בבוקר השכם מועיל לטהרת הנפש ותאוות לימוד התורה

ובכלל זה גם כן תזהרו בניי מאוד ללמוד, או על כל פנים לומר **בכל יום בבוקר השכם** אליבא ריקנא שיעור זוהר הק', **ודבר זה מועיל מאוד לטהרת הנפש וגורר תאות הלימוד כנזכ' בספר עבוה"ק, אשריכם בניי היקרים אם תשמעו בקולי.** (רחמי האב סימן ג').

כט) ע"י טעימת יינה של תורה, פנימיות התורה, מתעורר האדם באהבה נפלאה שלמעלה מן הדעת וההשגה

פנימיות התורה הוא בחי' משקה המשכרת, כמו יין לאחר שנכנס במעיו יצא מהעלמו ומתגלה ואז משכר ומבלבל הדעת וההשגה מפני שהי' בו כוח שלמעלה מן השכל בהעלם ועתה יצא ונתגלה, כמו"כ ברזין דאורייתא שהוא מה שלא נתלבשה במצוה אלא הן סיפור גדולת אור אין סוף ב"ה למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית וכו' להשכיל ולהשיג סדר כל ההשתלשלות ולספר בשיעור קומת עצמות המאציל

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר מג

והנאצלים, כמו כל מאמרי האד"ר ואד"י שהוא בחי אהבה רבה שלמעלה מן הדעת וכו' ורזין דאורייתא שלמעלה מן ההשגה בהעלם גדול, וכשטועמים ומשיגים יתבלבל דעתו, כלומר שנולד לו מחמת ההתבוננות בהם אהבה נפלאה שלמעלה מן הדעת וההשגה וכו'. (ספר מאמרי אדמו"ר הזקן, תקס"ג ח"ב ד"ה והשתיי כדת).

ל) עסק חכמת הסוד מונעת התנשאות חכמות חיצוניות ונדחה מפני' כהחושך מפני האור

א. פנימיות התורה הם חיים לפנימיות הגוף שהוא הנפש, והחיצוניות לחיצוניות הגוף. והעוסקים ברמז וסוד, אין יצר הרע יכול להתגרות בהם. (אבן שלמה פרק ח' ס"ק כ"ז).

ב. כתוב בספר הקנה ושבתם וראיתם בין צדיק וגוי בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, עובד אלקים היינו העוסק בתלמוד ובזהר, לא עבדו, העוסק בתלמוד לבד ואינו עוסק בזוהר. (מעין גנים פרק א').

ג. החכמה האמיתיות חכמת הקבלה האלקית היא עיקר הצלחת הנפש, ואין לאדם להפטר ממנה בשום אופן, והיא עיקר תורת ישראל, אשר הש"י הגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל וגוי וכו'. ואומר אני, הלואי שלא היו מקילין גדולי הדור בלימוד החכמה הק' והלואי היו מלמדים דרך לתלמידים לעסוק בחכמה הלזו, אזי בודאי לא הי' שום הרמת ראש לחכמה החיצוניות והיו כל החכמות נדחים מפני כמו שנדחה החושך מפני האור, אך שעוונותינו גרמו שגם כמה וכמה מצדיקי הדור סגרו את דלתי החכמה בפני פרחי הכהונה ואמרו שלא ילמדו עד שיהי' בעלי מדריגה ורוה"ק, והנה עבור זה נשארנו ערומים מן החכמה הקדושה ונתגבר בעוה"ר חשכות החכמות חיצוניות הכסיל בחושך הולך וכו' ויאמר אלקים יהי אור ויאור לנו. (מעין גנים פרק א').

מד שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

לא) לימוד הזוהר, תיקונים וזוהר חדש, מעלות השחר עד צאת הכוכבים מנע שריפת התלמוד

תקנות ראשונות לקבוע לימוד תמידי אשר לא יפסיק בבה"ת הקדוש הזה בספר הזוהר הקדוש ותיקונים, ללמוד כל איש מהם חלקו זא"ז מאחר תפילת הבוקר ועד עת תפילת מנחה ערב כל הימים תמיד חוץ משבת ויו"ט וכו', ועוד הוסיפו בלימוד התמידי של הזוהר הק' ללמוד כל היום כולו ועוד שש שעות בלילה חוץ מן הלילות ממוצאי יום כיפור וכו' וכו'.

ובשנת תצ"א הי' גזירות נוראות וכו' לבער ספרי התלמוד של בני ישראל וכו', והגאון ר"י באסאן שאל לרבינו רמח"ל לבאר לו סוד הענין, ורבינו השיב לו בביאור סוד כל הענין, כי הוא ראה זאת מקודם והקדים רפואה למכה ותיקן בישיבה שלו שילמדו זהר ותיקונים וזהר חדש בלי הפסק מעלות השחר עד צאת הכוכבים וכו'. (יריס משה, ענינים נפלאים מרבינו משה חיים לוצאטו).

לב) אפילו בעת עצלות וכבודות יתגבר בלימוד הזוהר

עיקר גדול להתגבר מאד בכח ללמוד דייקא בעת הזאת שאינו מרגיש בעצמו שום חשק ללמוד רק החומר מקררו בעצלות ובכבודות וכו', אפילו שמוחו ולבו אטומים ולא יכול לכוין כלל מה שלומד, אעפ"כ יתגבר בכח לומר אז בפיו את דברי הגמרא משניות מדרש וזוהר. (מנחת עיניי אות כ"ה).

לג) חוק ולא יעבור ללמוד הזוהר מסדר השבוע

א. ביום שבת קודש יהי לכם שיעור קבוע ללמוד בזוהר הקדוש מסדר השבוע, וזה יהי לכם חוק ולא יעבור. (הכנה דרבה).

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר מה

(לד) לימוד הזוה"ק אפילו בלי הבנה חשובה לפני ה'

לימוד ספר הזוהר נשגב מאד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה, הוא חשוב לפני הקב"ה, כדכתיב (שה"ש א, ד) ודגלו עלי אהבה, פרשו רבותינו ז"ל (שהש"ר פ"ב פסוק הביאני): ודילוגו עלי אהבה. הא למה הדבר דומה? לתינוק קטן שאינו יודע דבר ומדבר חציין של תיבות בלעגי שפה ואביו ואמו יצחקו לו ישמחו לקולו, כך יושב בשמים ישחק וישמח כשהאיש הישראלי יש לו חיבה בתורה ורוצה ללמוד אך אין דעתו משגת או אין לו מי שילמדנו ולומד כמה שיודע, בודאי עושה נחת רוח ליוצרו ובא בשכרו.

הנה כי כן אין מקום פטור למי שאינו יודע ללמוד אין טענה זו פוטרתו ליום הדין, כי יכול הוא ללמוד כמו שיודע. ונהי שבלימוד המשניות והכ"ד יש דעות שצריך להבין לפחות מהו הענין שלומד, אבל בלימוד תהלים וזוהר הקדוש אפילו באין מבין כלל חשוב ומקובל ומרוצה לפני ה'. ומי שיודע ספר ומבין דברי הזוהר הקדוש הפשוטים ימצא בו טוב טעם ודברים מתוקים מדבש ומוסרי השכל שמושכים לב האדם לאביו שבשמים.

הנה כי כן ראוי לכל אדם ליקח לו ספר הזוהר הקדוש ולא יעבור מלקרוא הפרשה מידי שבוע בשבוע, וזה גדר גדול לאדם כדי שלא ישיאנו יצרו לפנות עצמו לבטלה שהוא רעה גדולה כידוע, ויעשה זאת אפוא וינצל, שיקבל עליו סדר לימודים כגון ח"י פרקי משנה בכל יום וספר תהלים ופרשת הזוהר וכדומה, וכשלא יהי לו פנאי יהי לוח ופורע מיום ליום ומחודש לתודש באופן שבהיותו פנוי תיכף יפנה לשלם חובתו, אך ישכיל על דבר מראשיתו שלא יצטרך ללמוד במהירות גדול באופן שלא יהי שוה אותו הלימוד כלום ויהי עמלו לריק חס ושלום. וכבר אמרו (טור או"ח סימן א') טוב מעט בכונה

מו שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

מהרבות בלא כונה. וכשלומד סודות הזוהר הקודש בלבבו יבין שיש צפוני סודות ורזי דרזין בכל הענינים, אך בשרו עליו יכאב על שאין לו ידיעה כלל וכלל.

ואזהרה שמענו למי שלומד ספר הזוהר הקדוש, שישמור נפשו מאד כשלומד אבא, אמא, ברא, ברתא, זעיר-אנפין, אריך-אנפין, מטרוניתא, וכן צורת אברים: רישא, עיינין, אודנין וכדומה, **שלא יצייר שום צורה למעלה חס ושלוש חלילה וחס**, ועל זה נאמר (דברים כז, טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ושם בסתר - בסתרו של עולם, אלא יאמין באמונה שלימה שאינו שייך למעלה אלו הענינים כלל וכלל, רק הכל אורות עליונים וצפוני סודות שאין יד שכלנו מגעת. וכל אלו המילות שנזכרו בזוהר הקדוש, הכל הוא כינויים ודרך משל בעלמא שהמשכיל יבין איזה דבר ואנחנו לא נדע ואין לנו רשות לחשוב ולצייר בשום אופן, רק נקרא בשפתינו ונקדים תפילתנו שיהי נועם ה' עלינו יהא חשוב ומקובל ומרוצה שית שפתותינו לרצון ולעשות נחת רוח ליוצרנו ודיינו. (פלא יועץ אות ז', זהר).

לה) אם אין מעטרים לימוד הנגלה השנתי בלימוד הקבלה יום אחד, לימוד המשנה אינו כלום

...ממנו [מדברי התיקון] תיקון מ"ג דף פ"ב ע"א] יודע החיוב וגודל השכר למי שלומד הקבלה, כי לימוד הזוהר בגירסא בעלמא בונה עולמות, וכ"ש אם יזכה ללמוד ולהבין פי' מאמר אחד יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה כו'. ואין צורך להאריך בראיות לזה המפורשים מפי גבורות הקדוש עליון האריז"ל כו'. אלא ודאי לימודו כל השנה אינו כלום אם אין מעטרו ביום אחד בלימוד הקבלה, כי שקול הוא כנגד כולם.

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר מז

וז"ש [בתיקוני"ש] וגרים דלא ישתדלון בהון, דוק מינה הא אם ישתדלון בהון כל אחד כפי יכולתו אפילו יום לשנה, תורתו כולה עושה פירות למעלה, וכ"ש **אם קובע עת לה' שעה אחד בכל לילה אז מובטח לו שהוא בן עוה"ב** מבני היכלא דמלכא ויהי מרואי פני המלך היושבים ראשונה במלכותא דרקיעא. ודי בהערה זו למי שחננו ה' בינה והשכל. (כסא מלך לתיקוני"ש תיקון מ"ג אות ספר).

לו) ילמוד אדם זוהר בחשק גדול

וללמוד ספר הזוהר בחשק גדול. (הנהגות מהר"י נחום מטשרנוביל זצוק"ל).

לז) מי שלא ראה אור הזוהר לא ראה אור מימיו

אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו לאורו לילך ולהגות באמרי נועם מזיו זוהר עליון אור הקי', חכו ממתקים וכולו מחמדים, מים שאין להם סוף וקץ להבין ולהשכיל במעשה בראשית ובמעשה המרכבה, ואיך להיות מרכבה להתייחד ולהשיב נפש אל מקור מחצבה ושרשה. וזאת נחלט ונשרש בנפשי אשר **מי שלא ראה אור ספר הזוהר לא ראה אור מימיו**. (עטרת צבי פרשת בהעלותך).

* * *

הזוהר תיקון להשכינה ומקרב הגאולה

א) לימוד הזוהר באמת הוא סעד וסמך לשכינה

א. **ורוח אלקים מרחפת על פני המים**, מאי ורוח, אלא ודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, **האי רוח נשיב יעל אינון**

דמתעסקי באורייתא בגין שכינתא דאשכחת בינייהו, והאי רוח אתעביד קלא ויימא אינון דמיכין דשנתא בחוריהן סתימין עיינין, אטימין דלבא, קומו ואתערו לגבי שכינתא דאית לכוון לבא בלא סכלתנו למנדע בה ואיהי בינייכו, ורזה דמלה קול אומר קרא כו' וכל חסדו כציץ השדה, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין ואפילו כל אינון דמשתדלין באורייתא כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין כו', דאלין אינון דעבדין לאורייתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה כו'. (תיקו"ז תיקון ל' דף ע"ג ע"ב).

ב. ואם תאמר בדורות אלו שאנו עוסקים בזוהר מאי איכא למימר, וי"ל, שהוא רשב"י העיד בתיקונים שהספר בעצמו יהי נסתר עד דור האחרון דור המשיח, כי צורך גדול הוא עסק החכמה הזאת לייחד קוב"ה ושכינתו לסמך אל זה בגלות, ולכן נתגלה הספר הזוהר בדור הזה האחרון לראות אם יעסקו בו באמיתות לעשות סמך וסעד לשכינה. (אור החמה לזח"ג דף ק"ה ע"ב בשם הרמ"ק).

ג. מה שכתב שם בזוהר (ח"ג דף רפ"א ע"א) תפילה למשה הרעיא מהימנא, שקם ואשתטח קמי קוב"ה ובכה ואמר יהא רעוא כו', וזה דרכו להתפלל על ישראל שיתרצו מעשים לייחד השכינה להקל גזירת הגלות הקשה והגזירות המתחדשות אז על ישראל, וזה היי כוונת רשב"י ע"ה בחיבור זה צורך גבוה לבטל הדינין, וכל דור ודור שחכמה זו מתגדלת ונוספת בהם, זוכים לייחד שכינה ולבטל הדינים והגזירות, וזו היתה תפילת משה רבינו ע"ה. (אור החמה לזח"ג דף רפ"א ע"א, בשם הרמ"ק).

ד. וזהו עצמו היתה עיקר כוונת רשב"י בחיבור ספר הזוהר, להיות השכינה בגלות באפס שפע באין תוך ואין עוזר, ורצה לייחדה עם הת"ת יחוד מועט ע"י חיבור זה במה שהי הוא עם חביריו עוסקים בסוד, שזה גורם לייחד קוב"ה ושכינתו ע"י

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר מט

הסוד שהוא ר"ז דהיינו או"ר, וגם ע"י חיבור זה הוא ביטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת קטרוגם שהם לוחמות בכל עת ובכל שעה נגד ה' ונגד שכינתו ונגד בניי שהם ישראל הנתונים בגלות בין האומות הנקראים חיון, חיון בישין ודובין דאכלין ענא שהם ישראל, ועסק התורה נקרא הקלע והחרב והרומח, והם בחיי הסודות להצילם מרעתם בחיבור זה כו', והספר הזה עתיד להתפרסם בימי מלכא משיחא. והנה כל אותם שיזכו אליו יזכו לגאולה בע"ה, ובה' בטחנו שנהיי בכלל הזוכים, אכיה"ר. (הקדמה השניה לסי' אור החמה). ועיין ג"כ להלן פ"ו סעיף ב' אות י' מסי' חסד לאברהם.

ב) ביטול הדינים הוא ע"י לימוד פנימיות התורה

הבעש"ט נשמתו בגנזי מרומים פירש הש"ס דגיטין (ז' ע"א) שלח ליי מר עוקבא לר"א, בני אדם העומדי עלים ובידי למוסרם למלכות כו', שרטט וכתב ליי דום לה' והתחולל לו (תהלים ל"ז), השכם והערב עליהם לבית המדרש והוא יפילם לפניך חללים חלים והם כלים מאליהם.

ופירש הוא זללה"ה, שר"א נתן לו עצה גדולה זו, שעל ידי שישכים ויעריב עליהם לבה"מ יתמתקו הדינים ההם המלובשין באותן בני אדם שקמו עליו להצר לו, כי מה שיש לאדם צרים למטה הוא על ידי הדינים שיש עליו למעלה מהתערבות והתגברות סיגי הדינים והגברות ומתלבשין בבני אדם למטה שהם ראויים לכך שיגלגלו חוב על ידם.

והעצה היא, לבל יתגרה בהם, אלא להשכים ולהעריב עליהם לבית המדרש בפנימיות התורה שהוא סוד הדעת, על ידי שילמוד ויתפלל בדחילו ורחימו, כמבואר למעלה שזה בחינת דעת ממש, ועל ידי הדעת והדיבורים נתעלה למעלה להתאחד בעולם המחשבה מקום שאין שם דינים ואין שטן ואין פגע רע ח"ו רק הטוב הגמור. (מאור עינים פ' ויצא).

ג) הזוהר נתגלה לדור האחרון כי בו יצאו מן הגלות ברחמים

א. והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי חיבורא דילך דאיהו ס' הזוהר מן זוהרא דאימא עילאה, תשובה, באילין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביי מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר. (רע"מ בזהר פי' נשא, דף קכ"ד ע"ב).

ב. דוק לישניי דקאמר למטעם, לומר שעתיד להתגלות פירוש מאמרי הזוהר בטוב טוב ה', ואז יפקון ביי מן גלותא כשיטעמו פירושי אמריו כי נעמו, כמו בזמננו זה שהוא אחרית הימים וזמן הגאולה. (מקדש מלך לרע"מ כאן).

ג. וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך כד אתגליי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיני וקראתם דרור בארץ. (תיקוני זהר תיקון שתיתאה בסופו).

ד. דוק לישנא כד אתגלייא לתתא, מוכח דאתגלייא לעילא מאז ועד עתה על השמים כבודו, אבל לתתא לא יתגלי אלא בדרא בתראה. ותוספות ביאור בסוף יומיא, לומר, שהוא דוקא קרוב לימות המשיח ובגיניי יבוא.

והנה זה כמה מאות שנה שנתגלה חיבורא דילי לתתא ועדיין בן דוד לא בא, אבל כד דייקת שפיר במש"כ יתפרנסון מהאי חיבורא, פי' יפורשו מאמרי העמוקים בהקדמות שגילה האריז"ל, כי זהו הפרנסה שיבינו ויהנו לאורו מתוק לנפש ומרפא לעצם. כי הלומד גירסא בעלמא הגם שיש לו שכר טוב בעמלו ומקדש בטהרה נשמתו, עכ"ז הסגולה דבגיניי וקראת דרור, היא כשיתפרנסו וילמדו פי' המאמרים.

הנה מבואר, שכל העוסק בספר זה מקרב הגאולה ועושה נחת רוח גדול ליוצרו, כמ"ש כאילו פדאני אני ובני מן הגלות כו'. כי כך גזר הבורא שלא יתגלה ויהי גנוז עד סוף יומיא דבגיניי

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר נא

יבוא דרור, כי סגולה זו בו ולא בזולתו. (מקדש מלך לתיקוניז כאן).

ה. בגלותא בתראה הזוהר ביי ה'ויה' ריזי [אתוון הזוה"ר הנהו אתוון הו"ה ריזי] דאיהו אור דפורקנא בתרייתא. (תיקוניז תיקון כ"א דף נ"ג ע"ב).

ו. **אסתכם קוב"ה ושכינתי למעבד האי חיבורא על יד ההוא** דאתגליא [הרע"מ], וכניס ביי עילאין ותתאין **לאשכחא ביי נייחא לשכינתא בגלותא וחירו לה ולבנהא**, הה"ד גם צפור מצאה בית ודרור קן לה, ההוא דאיתמר בה וקראתם דרור בארץ לכל יושביי. (תיקוניז ז"ח דף ע"ב ע"ב).

ז. בראות רשב"י ברוח קדשו ענין זה, צוה לר' אבא לכתוב ספר הזהר בדרך העלם להיותו מוצנע למשמרת עד דרא בתרא קריב ליומי מלכא משיחא, כדי שבזכות המתעסקים בו תצמח הגאולה בימינו בע"ה כנזי בפי ויחי דרי"ז, על דא כתיב קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן כו' למשמרת, לאצנעותא, והבן זה מאד. (הרח"ו זלה"ה בהקדמתו לשעה"ק)

ח. אמרו בתיקונים (תיקון ו' דף נ"ד ע"א), וז"ל: **וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך כד יתגלי לתתא לדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיני וקראתם דרור בארץ כו', ע"ש.**

הט אזניך ושמע, כי נודע יד ה' אל עבדיו **דחיבור הזוה"ק לא נתגלה לראשונים** זאת לפנים בישראל, כי אם ואמר אל דור האחרון שם יתנו קריא"ה נאמני"ה הנהו זהרהורי דבזכות זאת ויצמח פורקני ויקריב משיחי.

ובדרך זו אלך לפי קרא כדכתי' האמור בפי בהר **וקראתם דרור בארץ לכל יושבי' יובל היא תהי' לכם כו'.** והן עוד נביא מ"ש בזוה"ק בר"מ ס' נשא דקכ"ד ע"ב והילך לשונו: והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי חיברא דילך דאיהו ס' הזוהר מן

נב שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

זוהרא דאימא עילאה, תשובה, באילין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביי' מן גלותא ברחמי ויתקיים בהון ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, עכ"ל.

ראה גם ראה כי בחי' ס' הזוהר הוא בבניה, ומידע ידיע מאי דאתמר בזוה"ק ובתיקונים בדוכתי טובא כאשר ירדוף הקורא אצל עין רוג"ל איזה מקום בניה, והוא כי חמשים שנים דיובל הנה הנם חמישים שערי בניה.

וז"א וקראתם דרור בארץ לכל יושביי, וקראת"ם דייקא, אשר תקרא"ו אותם בספר הזוהר והתיקונים, ובזכותא תליא מילתא, דעי"ז דרור בארץ לכל יושביי. ועי"ז סיים וקאמר יובל היא, כלומר דהם בחי' אחת, כמו שיובל בחי' בניה, כ"כ לימוד הזוה"ק אני בניה לי גבורה.

ומה שאמרו בזוה"ק במאמר הלזה עיי' לימוד ס' הזוהר שהוא מסטרא דבינה ויהיו טועמי"ם מלמטה מאילנא דחיי נפשי יסוב"ב ינחני לרמוז בזה כי בניה עם הכולל גימי חיי"ם. (נפש חיים מערכת הז' אות ה'). [דברי הרע"מ הנ"ל נתבארו באריכות בסי' תניא קדישא, אגרת הקודש סימן כ"ו, עיי"ש].

ט. ברע"מ (פי' נשא דף קכ"ד ע"ב) והמשכילים יבינו מסטרא דבינה דאיהו אילנא דחיי, בגינייהו איתמר והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע, בהאי חיברא דילך דאיהו ס' הזוהר מן זוהרא דאימא עילאה, תשובה, באילין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביי' מן גלותא ברחמי ויתקיים בהון ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר, עכ"ל.

הנה מבואר מכאן, שהחיבור מהזהר הי' עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים, ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה

שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר נג

בסיבתנו, אשר זה תהי' סיבה קרובה לביאתנו. וזהו שאמר **ובגינה ושבתם איש אל אחוזתו** וכו', כדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהוצרך הקב"ה לקדשם בדם פסח ובדם מילה, כן גאולה העתידה לא תהי' הגאולה עד שיזכו לתוספות הקדושה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה. (שלי"ה, עשרה מאמרות, מאמר ראשון).

* * *

רושמי העליה למירון

א) רבינו עובדיה א. בשעת פטירת הצדיק מתעוררים כל מעשיו שעשה בעולם וכל התורה שעסק בה וכל הייחודים שיחד בתורתו ובמעשיו, כולם חוזרים ומתחדשים, והוא בסוד בהילולא רבה דרבי שמעון תהא מתקן פתוריה שנאמר לר' יצחק, כי בודאי הוא הילולא רבה, וכן איתא במדרש רות, כשנפטר ר' חסדאי הלך ר' יוסי בריה ובת תמן בבי קבריה ההוא ליליא, שמע מגו חדוון דכתות כתות דמתכנפי והוו אמרין ניזיל בחדוותא דהילולא דאורייתא דר' חסדאי, עד כאן המדרש.

מברטנורא

א. הראשון שכותב מהעליה למירון ביום ל"ג בעומר הוא רבינו עובדיה מברטנורא (במכתבו לאחיו בשנת רמ"ט נדפס בספר דרכי ציון).

ב) ר' אברהם גלאנטי

ב. ושמעתי משמו של האלהי מהרר"י אשכנזי זלה"ה שבכל אותה ההילולא אין מי שידרוש כי אם הנפטר ההוא, וזה אומרו ניזיל לחדוותא דהילולא דאורייתא. וזה לדעתי שרמזו

נד שער הקדמה ללימוד הזוהר הזוהר

ז"ל בדבריהם, "אגרא דבי הלולא מילי", כלומר שכר דבי הלולא בההוא עלמא הוא מילי, כל אותן מילין דעביד ועסק בההוא עלמא, עכ"ל. ועיין שם עוד מ"ש בשם המגיד מה שאמר למרן הבי"י זלה"ה. (ר"א גלאנטי ב"קינת סתרים" עה"פ (איכה ה' ב') נחלתנו נהפכה לזרים)

ג) האריז"ל עלה למירון ביום ל"ג בעומר

א. אני ראיתי למורי ז"ל שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג לעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא (זוה"ק ח"א קנה: ועוד) וזו היתה פעם הראשונה שבו ממצרים וכו'. והה"ר יונתן שאגיי"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל שהוליד את בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו, "כמנהג הידוע" ועשה שם יום משתה ושמחה. (מהרח"ו שער הכוונות דף פ"ז ע"ב)

ב. ראיתי למורי זלה"ה זה ח' שנים שהיה שם עם אשתו וביתו הגי' ימים ההם, גם הלך לשם לגלח בנו במשתה ושמחה בימים ההם. (שו"ע האריז"ל)

ג. ראה עוד בסידור האריז"ל להקדוש המקובל רבי שבת מראשקוב זי"ע, בסדר ספירת העומר.

להיות במחיצתו בעולם הבא

א) ע"י הפצת ספריו זוכה לישוב במחיצתו בעולם הבא

א. המדפיס ספרים מממונו להוציא לאור תורה זוכה ויושב במחיצת התלמידי חכמים מחברי הספרים, שהרי על ידו יצא החיבור לעולם, ותרבה הדעת בכל עת, ואילו היה גנוז למקצועות המשכן בירכתיים, לא היו לומדים בו.

שער הקדמה ללימוד הזוהר **הזוהר** נה

ב. והנה אמרו חז"ל במסכת יבמות (דף צ"ו ע"ב) **שפתותיו דובבות** וכו' כדאיתא שם, ולפי זה **הגורם שיהיה החכם חי אחרי מותו, גם הוא זוכה ויושב במחיצתו**, שהרי הוא גרם להחיותו, ואין ספק כשהוא בא לעולם הבא, החכם בעצמו עם סיעת מרחמוהי **יוצאין לקראתו לקבל פניו**. (הגאון מהרח"א איסטרוולסה בספרו בן אברהם פרשת וישלח דף כ"ג ע"ב)

(ב) הספר של הצדיק הוא נשמת הצדיק

בחלום וכו' עיין שם, ונא לעיין בהסכמת הגה"צ מהרי"ח זוננפלד זיע"א לספר "צדקה ומשפט", אודות הוצאה לאור. (מהרי"ח פלאגי זצ"ל בספרו "תורה וחיים", מ"ע ס' אות ר"ז).

גם האדמו"ר מסאדיגורא זיע"א מביא שהציון להצדיק הוא בשביל הגוף והנפש, **והספר של הצדיק הוא לנשמת הצדיק**.

ת. ו. ש. ל. ב. ע.